

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Živnostenské podnikání

Trade business

Vojtěch Bednář

Plzeň 2020

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta ekonomická

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Vojtěch BEDNÁŘ**
Osobní číslo: **K17B0012P**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika a management**
Téma práce: **Živnostenské podnikání**
Zadávací katedra: **Katedra financí a účetnictví**

Zásady pro vypracování

1. Vytvořte úvod do problematiky živnostenského podnikání, definujte cíl a metodiku řešení.
2. Proveďte deskripci základních právních předpisů a sestavte vhodnou literární rešerši.
3. Analyzujte podmínky získání živnostenského oprávnění v oblasti tělovýchovných služeb, komparujte vývoj těchto podmínek v čase.
4. Proveďte syntézu poznatků a vypracujte závěr.

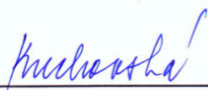
Rozsah bakalářské práce: **40 – 60**
Rozsah grafických prací: **neuveđen**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- ČERNÁ, Stanislava; ŠTENGLOVÁ, Ivana; PELIKÁNOVÁ, Irena; DĚDIČ, Jan. *Obchodní právo – podnikatel, podnikání, závazky s účastí podnikatele*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-333-4.
- HORZINKOVÁ, Eva; URBAN, Václav. *Živnostenský zákon*. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7598-090-8.
- KAMENÍK, Petr; HRABÁNKOVÁ, Milada; ORLOVÁ, Marie. *Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech*. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7552-658-8.

Vedoucí bakalářské práce: **Doc. Ing. Jana Hinke, Ph.D.**
Katedra financí a účetnictví

Datum zadání bakalářské práce: **22. října 2019**
Termín odevzdání bakalářské práce: **22. dubna 2020**

Doc. Ing. Michaela Krechovská, Ph.D.
děkanka

Ing. Pavlína Hejduková, Ph.D.
vedoucí katedry

V Plzni dne 22. října 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Živnostenské podnikání“

vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucí bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne 10. 4. 2020

.....

podpis autora

Poděkování

Děkuji tímto doc. Ing. Janě HINKE, Ph.D., vedoucí mé bakalářské práce, za vstřícný přístup, podnětné konzultace a čas, který mé práci věnovala.

Obsah

ÚVOD.....	9
1 CÍL PRÁCE A POUŽITÉ METODY	10
2 CHARAKTERISTIKA A ZÁKLADNÍ VYMEZENÍ ŽIVNOSTI.....	11
2.1 POZITIVNÍ A NEGATIVNÍ VYMEZENÍ ŽIVNOSTI.....	12
2.2 PODMÍNKY PROVOZOVÁNÍ ŽIVNOSTI	14
2.3 ŽIVNOSTENSKÝ REJSTŘÍK	15
3 ČLENĚNÍ ŽIVNOSTÍ.....	17
3.1 CHARAKTERISTIKA OHLAŠOVACÍ ŽIVNOSTI.....	17
3.1.1 Živnosti řemeslné.....	18
3.1.2 Živnosti vázané	19
3.1.3 Živnosti volné	20
3.2 CHARAKTERISTIKA KONCESOVANÉ ŽIVNOSTI	20
4 ROZSAH ŽIVNOSTENSKÉHO OPRÁVNĚNÍ	21
4.1 POVINNOSTI PODNIKATELE.....	22
4.2 ROZSAH OPRÁVNĚNÍ PRO OBCHODNÍ ŽIVNOSTI.....	25
4.3 ROZSAH OPRÁVNĚNÍ PRO VÝROBNÍ ŽIVNOSTI.....	26
4.4 ROZSAH OSTATNÍCH OPRÁVNĚNÍ.....	27
5 VZNIK, ZÁNİK A KONTROLA ŽIVNOSTENSKÉHO PODNIKÁNÍ	28
5.1 OHLÁŠENÍ ŽIVNOSTI	28
5.1.1 Centrální registrační místa	31
5.1.2 Vydání výpisu a informační povinnost živnostenského úřadu	32
5.2 ŘÍZENÍ O KONCESI.....	33
5.2.1 Náležitosti a projednání žádosti	33
5.2.2 Rozhodování o koncesi a vydání výpisu.....	34
5.3 ZÁNİK ŽIVNOSTENSKÉHO OPRÁVNĚNÍ	34
5.4 KONTROLA ŽIVNOSTENSKÉHO PODNIKÁNÍ	36
5.4.1 Význam a způsob provádění kontroly	36
5.4.2 Přestupky.....	37
6 PODMÍNKY ŽIVNOSTENSKÉHO OPRÁVNĚNÍ V OBLASTI TĚLOVÝCHOVNÝCH SLUŽEB V ČESKÉ REPUBLICE.....	38
6.1 ZÍSKÁNÍ OPRÁVNĚNÍ K POSKYTOVÁNÍ TĚLOVÝCHOVNÝCH A SPORTOVNÍCH SLUŽEB.....	38
6.2 OSVĚDČENÍ O REKVALIFIKACI.....	40
6.2.1 Změny zákona.....	41
6.3 PRŮVODCOVSKÁ ČINNOST HORSKÁ	43
7 PODMÍNKY ŽIVNOSTENSKÉHO OPRÁVNĚNÍ V OBLASTI TĚLOVÝCHOVNÝCH SLUŽEB NA SLOVENSKU	45
7.1 ZMĚNY ZÁKONA	46
7.1.1 Nová kritéria pro podnikání v tělovýchovných službách.....	48
7.2 HORSKÁ VŮDCOVSKÁ A PRŮVODCOVSKÁ ČINNOST.....	49
7.2.1 Horská vůdčí činnost včetně vedení a doprovázení osob po turistických stezkách a trasách.....	49
7.2.2 Horská průvodcovská činnost	50

ZÁVĚR.....	51
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	54
SEZNAM OBRÁZKŮ	57
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	58
ABSTRAKT	
ABSTRACT	

Úvod

Tato práce se zabývá problematikou živnostenského podnikání, které je na území České republiky aktuálně nejrozšířenější formou podnikání, a to zejména v oblasti služeb, výroby a obchodu. Rozšířenost a všeobecná oblíbenost živnostenského podnikání je kromě bohaté a dlouhé tradice daná zejména tím, že s živnostenským oprávněním lze podnikat v širokém spektru činností a odvětví, navíc je nabytí tohoto oprávnění relativně snadným, rychlým a levným procesem ve srovnání se založením obchodní společnosti.

Základní právní předpis, který oblast živnostenského podnikání upravuje, je zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje podnikání podnikatelských subjektů v odvětví obchodu, výroby a dalších služeb i samostatnou výdělečnou činnost fyzických osob v jednotlivých oblastech. Během své platnosti došlo k mnoha změnám a novelizacím živnostenského zákona, což ovlivnilo i dílčí podmínky a pravidla výkonu živnostenského podnikání, nicméně lze říci, že základní principy zůstaly zachovány. Z hlediska členství České republiky v Evropské unii je velmi důležité i sladění tuzemské právní úpravy s evropskou legislativou, což může být na jednu stranu u tak tradičního odvětví podnikání ožehavé, a to zejména z toho důvodu, že každá členská země Evropské unie vychází z jiných historicko-právních základů.

Od roku 1991, kdy byly díky přijetí živnostenského zákona vytvořeny legislativní podmínky pro fungování živností, došlo k velmi výraznému nárůstu počtu podnikatelských subjektů a živnostenské podnikání se stalo nedílnou součástí ekonomického systému České republiky. Vzhledem k tomu, že jde o velmi komplexní činnost zasahující do různých oblastí práva, bývá pro začínající podnikatele někdy obtížné zorientovat se v množství předpisů a pravidel, která navíc často vyznívají nejednoznačně a složitě. Právě i z těchto důvodů byla vytvořena tato práce, která má přinést komplexní, srozumitelný a zjednodušený pohled na problematiku živnostenského podnikání.

1 Cíl práce a použité metody

Hlavním cílem bakalářské práce je poskytnout ucelený pohled na problematiku živnostenského podnikání se zaměřením na proces získání živnostenského oprávnění. V první části práce je pozornost věnována obecnému uchopení a charakteristice živnostenského podnikání jakožto kategorie subjektivního práva veřejnoprávní povahy. Vysvětlen je rovněž rozdíl v pozitivní a negativní definici živnostenského podnikání z pohledu různých autorů a platné legislativy. Dalším cílem je deskripce fungování živnostenského rejstříku a komunikace živnostenského úřadu s ostatními správními orgány a přenos informací mezi nimi. Stěžejní je také vysvětlení rozdělení živností na ohlašovací, které se dále člení na řemeslné, vázané a volné, a koncesované. Je třeba poukázat na obsahové roviny jednotlivých živností s ohledem na platné znění živnostenského zákona. Pozornost je věnována i podmínkám, které je potřeba pro získání příslušného živnostenského oprávnění splňovat. Cílem je také definovat rozsah jednotlivých oprávnění, popsat proces jejich ohlášení, případně řízení o koncesi. Současně s tím je zdůrazněn institut a význam tzv. Centrálního registračního místa. Závěr teoretické části má popsat zánik živnostenského oprávnění z pohledu zákona a také význam a způsob kontroly živnostenského podnikání včetně řešení případných přestupků, zjištěných při této kontrole. V prakticky zaměřené části práce budou komparovány podmínky živnostenského oprávnění v České republice a na Slovensku. Porovnány budou způsoby dosažení odborné způsobilosti a jejich případné změny. Pozornost bude věnována i stále diskutabilnímu druhu služeb horských vůdců a průvodců na území České republiky a Slovenska. Toto odvětví bylo vybráno z důvodu oddělení těchto živností od ostatních činností spojených se sportem a také z důvodu mé vlastní působnosti jako instruktor a trenér sportovního lezení a úzké provázanosti těchto oprávnění.

Literární rešerše byla zpracována metodou komparace literárních zdrojů – zejména monografií. Využity byly i aktuální právní předpisy zaměřené na problematiku živnostenského podnikání. Využita byla i aktuální legislativa, zejména současné znění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, dále například zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace, zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, a další.

V praktické části byly komparovány aktuální i dřívější právní předpisy především v oblasti tělovýchovných služeb v České republice a na Slovensku. K vypracování byly použity české i zahraniční internetové zdroje, zabývající se touto specifickou problematikou.

2 Charakteristika a základní vymezení živnosti

Živnostenské podnikání a příslušná legislativní úprava prošly dle Kameníka a kol. (2018, s. XXXIII) dlouhým a relativně složitým vývojem, na jehož počátku stál Císařský patent z roku 1859. V souvislosti s tímto patentem byl přijat tzv. živnostenský řád. V České republice patří živnostenské podnikání k nejrozšířenějšímu druhu podnikatelské, respektive samostatné výdělečné činnosti. Legislativní režim živnostenského podnikání je nastaven takovým způsobem, že je sem možné zařadit většinu podnikatelských činností spadajících do různých oborů v rámci národního hospodářství. Podle Srpové a Řehoře (2010, s. 69) existuje několik specifických rysů živnostenského podnikání, kterým lze jeho oblíbenost a rozšířenost přičíst:

- a) Jde o vhodnou formu podnikání, zejména pro začínající podnikatele bez větších zkušeností s podnikáním, a dále osoby, které podnikatelskou činnost nepovažují za primární zdroj příjmů.
- b) Po splnění zákonem daných podmínek je možné ihned začít s výkonem podnikatelské činnosti. Navíc k započetí živnosti je potřeba relativně velmi málo úředních úkonů. Start podnikání je tedy možný bez většího úsilí.
- c) Ke vzniku živnosti není kromě úhrady administrativního poplatku třeba složit žádný základní kapitál, jako například u obchodních společností.
- d) Podnikatel nemá povinnost zápisu do obchodního rejstříku, pokud není tato povinnost uložena zvláštními legislativními podmínkami.
- e) Z pohledu účetnictví je k provozování živnosti postačující pouze daňová evidence, pokud podnikatel za uplynulé účetní období nepřekročil obrát 25 milionů Kč.

S těmito charakteristikami a specifiky živnostenského podnikání souhlasí i autoři Veber a kol. (2016, s. 167), podle kterých je živnost jednoduchá na založení, nicméně autoři upozorňují na fakt, že živnostník ručí za veškeré závazky plynoucí z podnikání celým svým majetkem. Z pohledu obchodních partnerů, dodavatelů a potenciálních investorů jde také o méně důvěryhodnou formu podnikání. Nicméně z pohledu Vebera je živnost také levným a rychlým způsobem legalizace podnikání, které může být následně transformováno na „vyšší“ typ podnikání.

Jak shodně uvádějí Průcha (2005, s. 54 až 55) a Horzinková (2010, s. 45), spadá živnostenské oprávnění svou povahou do subjektivního práva povahy veřejnoprávní. Jedná se jak o právo živnostensky podnikat, což je obecně vymezeno objektivním právem, tak o vlastní živnostenské oprávnění dané právem subjektivním. Subjektivní právo se může projevat jak v podobě latentní, disponuje jím tedy každý subjekt splňující zákonné požadavky;

tak v podobě realizační, kdy je na základě živnostenského oprávnění podnikáno fakticky. Ke vzniku živnostenského oprávnění dochází realizovaným právním vztahem mezi živnostenským úřadem v roli správního orgánu a osobou (budoucím podnikatelem), která chce oprávnění získat.

2.1 Pozitivní a negativní vymezení živnosti

Za živnostenské podnikání se dle ustanovení § 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen živnostenský zákon) považuje „*soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem*“. Tuto definici lze nazvat tzv. pozitivním vymezením živnosti. Kameník a kol. (2018, s. 5) upozorňují, že právě soustavnost bývá jedním ze znaků, které jsou významné z hlediska posuzování neoprávněnosti podnikání, tedy podnikání bez příslušného živnostenského oprávnění. Jak dodává např. Průcha (2005, s. 17), z pohledu právní teorie patří soustavnost k neurčitým pojmům, jehož obsah je nutné dovodit se zohledněním souvislostí legislativní úpravy a také dovoditelného účelu, který je dán příslušnými souvislostmi. Jinými slovy, důraz je třeba klást na individuální posouzení kritéria soustavnosti.

Specifickým znakem živnostenského podnikání je dle Kameníka a kol. (2018, s. 4) samostatnost, díky čemuž se živnost odlišuje například od závislé činnosti (typicky vztah zaměstnavatele a zaměstnance). Samostatnost je dána tím, že výkon činnosti je plně řízen a organizován podnikatelem provozujícím podnikání.

Dalším kritériem, kterým je živnost charakteristická, je výkon činnosti provozované za účelem dosažení zisku. Autoři se napříč odbornou literaturou shodují na tom, že v tomto případě není relevantní, že zisku bylo skutečně dosaženo. Např. dle Průchy (2005, s. 18) nebo Horzinkové (2010, s. 17) není podstatné, zda fakticky došlo k dosažení zisku, rozhodující je účel podnikání ve vztahu k dosahování zisku. Průcha (2005, s. 18) rovněž upozorňuje, že záleží i na tom, zda u dané činnosti dosažení zisku vůbec připadá v úvahu.

Provozováním živnosti vlastním jménem je dle Horzinkové (2010, s. 16) myšleno to, že právní úkony jsou podnikatelem učiněny pod vlastní obchodní firmou, tj. svým jménem, příjmením či názvem, a to bez ohledu na to, zda tyto právní úkony podnikatel vykonává samostatně nebo prostřednictvím pověřené osoby, například zaměstnance na základě právně definovaného smluvního vztahu.

Živnostenské podnikání lze dle Horzinkové a Urbana (2018, s. 10) vymezit i v negativním smyslu slova, což úzce souvisí s pojmovým znakem živnosti jako takové, tzn. živnost je vykonávána dle podmínek daných živnostenským zákonem. Tím pádem, není-li tato podmínka naplněna, o živnost se nejedná. Současně s tím nemůže být živností taková činnost, která kumulativně nesplňuje všechny znaky živnosti uvedené v ustanovení § 2 živnostenského zákona (viz výše). Výčet činností, které jsou vyňaty z režimu živnostenského podnikání, je taxativně uveden v § 3 odst. 1 až 3 živnostenského zákona. Jedná se například o:

- provozování činností, které jsou legislativně vyhrazeny státu nebo určené právnické osobě,
- využívání výsledků duševní tvůrčí činnosti, jež je chráněna zvláštními zákony, autory nebo původci těchto výsledků,
- výkon kolektivní správy autorského práva a souvisejících práv,
- restaurování kulturních památek či jejich částí,
- realizace archeologických výzkumů,
- činnost lékařů, stomatologů a farmaceutů, advokátů, tlumočnicků, auditorů, daňových poradců a dalších osob,
- činnost bank, producentů elektřiny, hornická činnost, námořní doprava, směnářská činnost, činnost obchodníků s cennými papíry, provozování drah a drážní dopravy, činnost komoditních burz, atd.

Jak uvádí Horzinková a Urban (2018, s. 10), tyto činnosti jsou ze živnostenského zákona vyňaty zejména proto, že z hlediska jejich významu a charakteru spadají do režimu specifické, zpravidla sofistikovanější, legislativní úpravy. S tím souhlasí i Kameník a kol. (2018, s. 5), podle kterého živnosti nejsou ty činnosti, které jsou upraveny jinými právními předpisy.

2.2 Podmínky provozování živnosti

Podle ustanovení § 5 odst. 1 živnostenského zákona může živnost provozovat pouze fyzická nebo právnická osoba (podnikatel), splňuje-li příslušné podmínky dané živnostenským zákonem. Podmínky jsou jednak všeobecné, což je § 6 odst. 1 živnostenského zákona plná svéprávnost a trestní bezúhonnost. Tyto podmínky musí být splněny současně a musí trvat po celou dobu, co je živnost provozována. Jak uvádí Horzinková a Urban (2018, s. 24), je v termínu plné svéprávnosti zahrnut požadavek na dovršení věku 18 let a způsobilosti k právním úkonům, tzn. způsobilosti zavazovat se k povinnostem a nabývat práva vlastním právním jednáním. Bezúhonnost je posuzována ve vztahu k pravomocnému odsouzení pro trestný čin, který je spáchán úmyslně a jehož podstata souvisí s činností, kterou podnikatel žádá nebo ohlašuje. Podle § 6 odst. 3 živnostenského zákona je bezúhonnost prokazována platným výpisem z rejstříku trestů v případě občanů ČR (pokud jde o občany jiného státu, je bezúhonnost posuzovaná dle dokladů uvedených v tomto ustanovení).

Vedle všeobecných podmínek existují i podmínky zvláštní, které jsou dány § 7 živnostenského zákona. Podle § 7 odst. 1 tohoto zákona jde o odbornou či jinou způsobilost, pokud ji zákon nebo další předpisy výslovně vyžadují. Podle Kameníka a kol. (2018, s. 56 a 57) spočívá odborná způsobilost zejména v úrovni odborných znalostí a dovedností, jež jsou získány absolvováním vzdělání v příslušném oboru či relevantní praxí (případně kombinací obojího).

Jak uvádí Průcha (2005, s. 30 až 32), je výkon živnostenského podnikání podmíněn existencí příslušného živnostenského oprávnění. Vznik, změna a zánik živnostenského oprávnění souvisí s právním vztahem mezi živnostenským úřadem v roli zástupce zájmů a vůle státu a také v postavení veřejně-správního orgánu (vykonavatele pravomocí v mocenském postavení). Na druhé straně tohoto vztahu stojí subjekt živnostenského oprávnění (podnikatel), vůči němuž je veřejná správa vykonávána. Jde tím pádem o vztah charakteristický nerovností a podřazeností.

2.3 Živnostenský rejstřík

Podle ustanovení § 60 živnostenského zákona je živnostenský rejstřík informačním systémem veřejné správy, který je vedený v elektronické podobě a slouží k evidování zejména následujících údajů (§ 60 odst. 2 živnostenského zákona):

- identifikační údaje podnikající fyzické nebo právnické osoby případně odpovědného zástupce;
- předmět podnikání a druh živnosti;
- údaje o provozovně (provozovnách), kde je daná živnost provozována;
- datum vzniku a doba platnosti živnostenského oprávnění;
- doba pozastavení, případně přerušování provozování živnosti;
- datum zániku živnostenského oprávnění;
- datum doručení výpisu z živnostenského rejstříku, kterým podnikatel prokazuje existenci oprávnění;
- rozhodnutí o úpadku nebo vstupu právnické osoby do likvidace;
- informace o překážkách provozování živnosti nebo pokutách udělených živnostenským úřadem.

V živnostenském rejstříku jsou dle § 60 odst. 1 živnostenského zákona dále vedeny údaje evidenčního a statistického charakteru, které souvisí s provozováním živnostenského podnikání.

Správcem živnostenského rejstříku je Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky; provozem živnostenského rejstříku jsou pověřeny příslušné obecní a krajské živnostenské úřady v rozsahu, který je dán zákonem. Konkrétně jde o (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2017):

- odbory obecních úřadů obcí s rozšířenou působností;
- odbory krajských úřadů jednotlivých krajů;
- na území hlavního města Prahy živnostenské odbory úřadů městských částí určených Statutem hlavního města Prahy;
- živnostenský odbor Magistrátu hlavního města Prahy;
- odbory krajských živnostenských úřadů.

Aktuálně se živnostenský rejstřík dle § 60 odst. 3 živnostenského zákona člení na veřejnou a neveřejnou část, přičemž do veřejné části se zapisují údaje jako základní identifikace podnikatele, adresa sídla, druh provozované živnosti, identifikace odpovědného zástupce (je-li

ustanoven), identifikace provozoven, datum vzniku a doba platnosti živnostenského oprávnění, atd.; v neveřejné části lze dohledat citlivé údaje jako rodná čísla podnikatelů, údaje o pokutách, sankcích, adresa bydliště podnikatele, atd. Veřejné údaje jsou evidované a veřejně dostupné na webových stránkách Registru živnostenského podnikání, prostřednictvím kterého je živnostenský rejstřík vedený.

Proces získávání, předávání a přístupu k informacím a obecně k osobním údajům záleží na řadě okolností. Podstatný vliv na změny v legislativní úpravě přinesl zákon o svobodném přístupu k informacím a evropské nařízení týkající se GDPR. Jak plyne z ustanovení § 60 odst. 1 a 11 živnostenského zákona, mají živnostenské úřady možnost informace čerpat jak od samotných podnikatelů, tak z dalších registrů a informačních systémů (například Ministerstva vnitra nebo Policie České republiky).

3 Členění živností

Následující kapitola se zabývá členěním živností ve smyslu části druhé živnostenského zákona, podle které lze rozeznat dva základní druhy živností – ohlašovací a koncesované. Obě kategorie živností mají svá specifika a podmínky provozování, které budou podrobněji vysvětleny a charakterizovány v následujících podkapitolách.

3.1 Charakteristika ohlašovací živnosti

Jak je uvedeno v § 45 odst. 1 živnostenského zákona, všechny podnikající fyzické či právnické osoby, které hodlají provozovat ohlašovací živnost, tak mohou učinit až na základě ohlášení na příslušném živnostenském úřadě. Živnosti ohlašovací jsou členěny na tři základní typy (Horzinková a Urban, 2018, s. 59):

- živnosti řemeslné, pokud je podmínkou jejich provozování odborná způsobilost uvedená v § 21 a 22 živnostenského zákona (taxativní výčet řemeslných živností je předmětem přílohy č. 1 živnostenského zákona);
- živnosti vázané, je-li podmínkou provozování živnosti odborná způsobilost specifikovaná v příloze č. 2 k živnostenskému zákonu, není-li stanoveno jinak;
- živnost volná, u které živnostenský zákon nedefinuje specifické podmínky provozování, co se týče odborné způsobilosti; pro jejich provozování je tak postačující splnění všeobecných podmínek daných živnostenským zákonem (viz předcházející kapitola).

Ze statistik Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky vyplynulo, že k nejhojněji zastoupené kategorii živností patří na území České republiky jednoznačně živnost volná. Z celkového počtu 3 831 792 evidovaných živností k 31. 12. 2019 bylo celých 2 209 818 registrováno v kategorii živností volných. Naopak nejmenší podíl zaujímaly v tomto roce živnosti vázané, kterých bylo evidováno pouze 317 013. Řemeslných živností bylo k tomuto datu 1 017 046. Tyto údaje korespondují s faktem, že volná živnost je co do podmínek přidělení živnostenského oprávnění nejsnazší cestou, jak začít podnikat. Proto byla největší měrou zastoupena v celkovém počtu zaregistrovaných živností (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2020).

V následujícím textu budou jednotlivé kategorie ohlašovacích živností blíže specifikovány z hlediska účelu a podmínek, které jsou zapotřebí k udělení živnostenského oprávnění.

3.1.1 Živnosti řemeslné

Živnosti řemeslné jsou taxativně určeny seznamem v příloze č. 1 živnostenského zákona, přičemž jsou rozděleny do několika kategorií (A, B a C). Nejobsáhlejší je část A, ve které je možné nalézt většinu běžných řemeslných činností (řeznictví, pekařství, slévárenství, broušení skla, truhlářství, podlahářství, zednictví, izolatérství, zpracování kamene, zlatnictví, atd). V části B jsou uvedeny tři činnosti (barvení a chemická úprava textilií, čištění a praní textilu a oděvů a kominictví). V části C jsou uvedeny také jen tři činnosti (hostinská činnost, kosmetické služby a pedikúra, manikúra). Členění na tyto kategorie odpovídá dle Horzinkové (2010, s. 28) evropské směrnici 99/42/ES.

Oprávnění provozovat řemeslnou činnost vzniká dle Horzinkové (2010, s. 27) v okamžiku ohlášení živnosti, což je podmíněno současným splněním všeobecných a zvláštních podmínek. Ke všeobecným podmínkám patří dle živnostenského zákona dosažení věku 18 let, trestní bezúhonnost a odborná způsobilost. Ta se v případě řemeslných živností prokazuje dokladem o (§ 21 odst. 1 živnostenského zákona):

- řádném ukončení středního vzdělání s výučním listem nebo maturitou v příslušném oboru vzdělání, nebo s předměty odborné přípravy v příslušném oboru,
- řádném ukončení vyššího odborného nebo vysokoškolského vzdělání v příslušném oboru vzdělání,
- uznání odborné kvalifikace, který je vydán uznávacím orgánem podle zákona o uznávání odborné kvalifikace,
- získání všech profesních kvalifikací, které odpovídají úplné profesní kvalifikaci dle Národní soustavy kvalifikací.

Jak dodává Ministerstvo průmyslu a obchodu (2018), při posuzování úrovně odborné způsobilosti na základě uznání odborné kvalifikace postupuje příslušný živnostenský úřad podle ustanovení § 19 zákona č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace. Je-li stanoveno přímo použitelným předpisem EU (směrnice 99/42/ES) nebo rozhodnutím Komise, jsou předloženému dokladu o odborné kvalifikaci, který prokazuje splnění společného rámce odborné přípravy, přiznány stejné účinky, jako dokladům o odborné kvalifikaci, které jsou pro danou činnost vydávány na území České republiky. Uznávacím orgánem je dle § 29 odst. 1 zákona č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky. Příslušný živnostenský úřad již předložený doklad o uznání odborné kvalifikace vydaný uznávacím orgánem dále nepřezkoumává.

Příslušníci států EU nebo občané ČR mohou odbornou způsobilost prokázat u všech tří kategorií řemeslných živností (A, B i C) také v režimu zvláštních podmínek provozování živnosti, které jsou dány ustanovením § 7 odst. 5 živnostenského zákona. Cílem je dle Horzinkové (2010, s. 28) prokázat, že daná osoba vykonávala předmětnou činnost na území jiného členského státu, což je podmíněno předložením originálů dokladů a úředně ověřeného českého překladu.

V § 22 živnostenského zákona jsou také definovány tzv. náhradní doklady, na základě kterých je možné žádat o vydání živnostenského oprávnění a které mají nahradit doklady prokazující odbornou způsobilost dle § 21 živnostenského zákona (viz výše). Jedná se například o řádné dokončení středoškolského studia (ukončeného výučním listem nebo maturitou) nebo vyššího odborného a vysokoškolského studia v příbuzném oboru a následné vykonání jednoleté praxe v oboru, ve kterém chce daná osoba podnikat. Dále je možné žádat o vydání povolení na základě ukončení rekvalifikace pro danou pracovní činnost. Rekvalifikace musí být vykonána akreditovaným zařízením podle zvláštních právních předpisů nebo zařízením akreditovaným Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Jednou z možností je také vykonání šestileté praxe v oboru.

3.1.2 Živnosti vázané

Vázané živnosti jsou dle § 23 živnostenského zákona všechny živnosti uvedené v příloze 2 tohoto zákona, přičemž podmínkou provozování je dosažená odborná způsobilost definovaná přílohou č. 2 živnostenského zákona a dále upravená zvláštními právními předpisy v návaznosti na tuto přílohu. Kromě splnění podmínky odborné způsobilosti je výkon vázané živnosti opět podmíněn splněním podmínky zletilosti a trestní bezúhonnosti, jako v případě živnosti řemeslné. Občané České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie mohou požadovanou úroveň odborné způsobilosti prokázat dokladem o uznání odborné kvalifikace vydané dle zákona č. 18/2004 Sb., o uznání odborné kvalifikace Ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky (§ 24 odst. 2 živnostenského zákona; Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2017, s. 1).

Horzinková a kol. (2018, s. 67) podotýkají, že občané České republiky a jiných členských států Evropské unie mohou prokázat odbornou kvalifikaci na základě zákona č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace i doklady získanými v jiném státě Evropské unie podle § 7 odst. 5 živnostenského zákona. Tuto možnost mohou využít i občané Evropského hospodářského prostoru a Švýcarské konfederace (viz § 7 odst. 5 živnostenského zákona).

3.1.3 Živnosti volné

Na základě ustanovení § 25 odst. 1 živnostenského zákona živnost volná opravňuje k provozování podnikatelské činnosti a živnostenský zákon nevyžaduje prokazování odborné ani jiné způsobilosti. Přehled činností spadajících do kategorie živností volných je předmětem přílohy č. 4 živnostenského zákona, přičemž tyto činnosti mají charakter výroby, obchodu a služeb, nejsou výslovně uvedeny v přílohách č. 1 až 3 živnostenského zákona, naplňují znaky živnosti a nejsou vyloučeny z působnosti živnostenského zákona.

K získání živnosti volné musí být splněny pouze všeobecné podmínky dle § 6 odst. 1 živnostenského zákona. Horzinková a Urban (2018, s. 69) upozorňují, že ohlašovatel volné živnosti není ze zákona povinen prokázat odbornou způsobilost, nemůže však svévolně vykonávat jakoukoliv činnost. V případě, že zvláštní právní předpisy požadují splnění specifických požadavků nutných k provádění vlastní činnosti (požadavky pro její faktický výkon, nikoli pro ohlášení živnosti), je pro podnikatele nezbytné tyto podmínky splnit, aby mohl tuto činnost v rámci podnikání vykonávat.

3.2 Charakteristika koncesované živnosti

Seznam koncesovaných živností je předmětem přílohy č. 3 živnostenského zákona. Svým charakterem jde dle Schwartzhoffové (2018, s. 15) o činnosti, jejichž provozování se řídí zvláštními právními předpisy a je podmíněno souhlasem ze strany státu (tzv. koncesí). Zvláštní podmínky provozování koncesovaných živností mají charakter striktnějších pravidel a společně s výčtem jednotlivých typů činností jsou předmětem přílohy č. 3 živnostenského zákona. Koncesované živnosti tedy podléhají vyšší míře státní regulace, což je zdůvodněno zejména ochranou veřejného zájmu.

Jak je uvedeno v ustanovení § 27 odst. 1 živnostenského zákona, je odborná způsobilost v případě koncesovaných živností stanovena přílohou č. 3 živnostenského zákona nebo upravena zvláštními právními předpisy uvedenými v této příloze. Na základě § 27 odst. 3 živnostenského zákona mohou být podmínky provozování koncesované živnosti dále měněny. Občané České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie mohou dle § 27 odst. 2 živnostenského zákona požadovanou úroveň odborné způsobilosti prokázat dokladem o uznání odborné kvalifikace, který je vydán uznávacím orgánem dle zákona o uznávání odborné kvalifikace.

4 Rozsah živnostenského oprávnění

Rozsah živnostenského oprávnění se dle § 28 odst. 1 živnostenského zákona posuzuje dle předmětu podnikání uvedeného ve výpisu z živnostenského rejstříku. Pokud je provozování živnostenského podnikání vázáno na doklad, který je vydán na základě zvláštního právního předpisu, je dán rozsah oprávnění právě tímto dokladem. Při stanovování rozsahu živnostenského oprávnění je zapotřebí dle Horzinkové a Urbana (2018, s. 75) vycházet z předmětu podnikání, který je uveden ve výpisu z živnostenského rejstříku a z obsahové náplně jednotlivých živností. S tím souhlasí i Kameník a kol. (2018, s. 156), podle kterého je při posuzování rozsahu živnostenského oprávnění potřeba přihlížet i k ustanovení § 34, 42, 43 a 44 živnostenského zákona, které rozsah oprávnění rozšiřují o případné doprovodné činnosti (konkrétně jde o výrobní, obchodní a další činnost). V případě nejasností či nejednoznačném zařazení konkrétní činnosti nebo určení rozsahu živnostenského oprávnění rozhoduje v této věci živnostenský úřad.

Detailnější vymezení činností, které obsahově spadají do konkrétních živností, je předmětem nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností. V praxi se může stát, že určitá činnost obsahově spadá do vícero druhů živností. Jako příklad lze uvést povrchovou úpravu karoserií postříkem laku, kdy je činnost obsažena jak v živnosti „Klempířství a oprava karoserií“, tak v živnosti „Malířství, lakýrnictví, natěračství“. Činnost lze současně vykonávat i v rámci více živností. Na druhou stranu se nesmí stát, aby podnikatel vykonával svou činnost nad rámec svého živnostenského oprávnění.

S rozsahem živnostenského oprávnění velmi úzce souvisí stanovení souboru práv a povinností podnikatele. Tyto aspekty živnostenského oprávnění budou podrobněji vysvětleny v následujících podkapitolách.

4.1 Povinnosti podnikatele

Právní úprava živnostenského podnikání má dle Průchy (2005, s. 120 až 121) za úkol upravit podmínky provozování živnostenského podnikání a také vytvořit systém kontroly jejich dodržování. Dojde-li ke vzniku živnostenského oprávnění, vzniká mezi nositelem oprávnění (podnikatelem) a živnostenským úřadem (nositelem zákonem daných pravomocí) vzájemný vztah, který je ohraničen vzájemně provázaným souborem práv a povinností a který trvá tak dlouho, dokud trvají právní účinky daného živnostenského oprávnění.

Podnikatelé jsou dle Kameníka a kol. (2018, s. 166) jednak nositeli práv, konkrétně práva živnostensky podnikat, což je zakotveno v hlavě čtvrté článku 26 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Souhrn základních povinností podnikatele je předmětem § 31 živnostenského zákona; vedle toho lze v zákoně nalézt i specifické povinnosti týkající se odpovědných zástupců (§ 11 živnostenského zákona) a provozoven (§ 17 živnostenského zákona). Další povinnosti jsou spojeny s oznamováním změn, doplňováním údajů a potřebných dokladů stanovených pro případ ohlašování živnosti nebo žádosti o koncesi. Tyto povinnosti samostatně upravují příslušná ustanovení § 49 a 56 živnostenského zákona. Další povinnosti pro provozovatele živnostenského podnikání plynou ze zvláštní legislativních předpisů, konkrétně stavebních, bezpečnostních a hygienických.

Základní povinností podnikatele provozujícího podnikání prostřednictvím odpovědného zástupce je dle § 31 odst. 1 živnostenského zákona zajištění jeho účasti při provozování živnosti v potřebném rozsahu.

Další důležitá povinnost podnikatele souvisí s jeho sídlem. Podle § 31 odst. 2 živnostenského zákona jde zejména o povinnost viditelného označení obchodní firmy, případně názvu, jména, příjmení a identifikačního čísla podnikající osoby, objektu, v němž je sídlo (pokud se liší od místa bydliště, kterým je dle zákona myšleno místo trvalého pobytu na území ČR) a v případě zahraniční osoby jde o označení odštěpného závodu, pokud je zřízen. Z ustanovení dále plyne, že pokud se bydliště podnikatele shoduje se sídlem podnikání, dané ustanovení se na podnikatele nevztahuje. Podle § 31 odst. 2 živnostenského zákona je podnikatel na žádost živnostenského úřadu povinen prokázat právní důvody užívání prostor, kde má podnikatel sídlo nebo zahraniční osoba svůj odštěpný závod. Je-li sídlo podnikatele totožné s bydlištěm, dané ustanovení opět neplatí až na zákonem stanovené výjimky.

Podnikatel je dle § 31 odst. 3 živnostenského zákona také povinen zajistit, aby kontrolní orgán měl k dispozici doklady, které prokazují způsob získání prodávaného zboží a materiálu, který

je používán k poskytování služeb. Tato povinnost může být splněna i dodatečně po kontrole v dané lhůtě.

Zvláštní povinnost mají podnikatelé na základě § 31 odst. 4 živnostenského zákona, pokud nakupují použité zboží nebo zboží bez dokladu o původu, nebo předměty kulturní hodnoty. Stejně podmínky platí pro přijetí zboží do zástavy. Tito obchodníci jsou povinni předem legitimovat účastníky této transakce a její předmět. U fyzické osoby musí zaznamenat jméno, příjmení, rodné číslo, datum a místo narození, pohlaví, trvalé bydliště a státní občanství. Jde-li o podnikající fyzickou osobu, musí zaznamenat také její identifikační číslo a místo podnikání. U právnické osoby se jedná o název firmy včetně dalšího označení, sídlo a identifikační číslo. Identifikaci předmětu se dle § 31 odst. 5 živnostenského zákona rozumí název výrobku, značka a přidělené výrobní číslo. V případě, že výrobek nemá výrobní číslo, je nutné popsat výrobek tak, aby nebyl zaměnitelný s žádným jiným.

Další důležitou povinností je dle § 31 odst. 8 živnostenského zákona povinnost zajistit osobu znalou českého nebo slovenského jazyka z důvodu styku se spotřebiteli v provozní nebo prodejní době, a to i pro potřeby kontrolních orgánů. Zákon nestanovuje konkrétní podmínky, osoba musí být pouze schopná plynulého osobního rozhovoru, což může být ze strany živnostenského úřadu ověřeno individuálním pohovorem, kdy je zjišťováno, zda daná osoba dokáže plynně a jazykově správně reagovat na běžné otázky.

Pokud zákon vyžaduje, aby podnikatel prokázal bezúhonnost, odpovídá podnikatel za dodržení bezúhonnosti na základě § 31 odst. 9 živnostenského zákona i u zaměstnanců. U některých typů koncesovaných živností uvedených v příloze č. 3 živnostenského zákona je vyžadována bezúhonnost všech osob, které pro podnikatele danou činnost provozují. Nejedná se tedy výhradně o zaměstnance. Jedná se například o služby soukromých detektivů.

Pro zjednodušení živnostenské kontroly platí dle § 31 odst. 10 živnostenského zákona povinnost prokázat živnostenskému úřadu totožnost. Tato povinnost platí pro podnikatele i osoby, které provozují činnosti, které jsou předmětem živnosti. Podle Horzinkové a Urbana (2018, s 80) platí tato povinnost i pro osoby, které podnikají neoprávněně, tzn. bez příslušného živnostenského oprávnění, nicméně i na tyto osoby se nahlíží jako na podnikatele.

Pokud podnikatel využije svého práva přerušit živnost, je povinen tuto skutečnost ohlásit živnostenskému úřadu. Podle § 31 odst. 11 živnostenského zákona je živnost následně přerušena dnem oznámení o přerušení nebo platí jiný termín, který je v oznámení přerušení živnosti výslovně uveden. Je-li podnikání časově omezeno, může podnikatel činnost přerušit

maximálně do data omezení živnosti. Od okamžiku přerušeni živnosti nemusí podnikatel plnit některé své povinnosti, jako například zajištění způsobilosti provozovny, dodržení podmínek způsobilosti pro provozování živnosti nebo označení objektu sídla. Pokud živnostník využije práva přerušeni živnosti, může v činnosti dle § 31 odst. 12 živnostenského zákona pokračovat po uplynutí doby, na kterou živnost přerušil, nebo i dříve za podmínky, že tuto skutečnost oznámí kterémukoliv živnostenskému úřadu.

Některé povinnosti podnikatele jsou zavedeny kvůli ochraně zákazníka. Například povinnost vydat na žádost doklad o prodeji zboží nebo o poskytnuté službě, která vyplývá z ustanovení § 31 odst. 14 živnostenského zákona. V odborných publikacích z roku 2018 zatím není zmínka o elektronické evidenci tržeb. Podle zákona č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb mají některá odvětví podnikání povinnost vystavit doklad podle zákona o evidenci tržeb a do pěti dnů evidovat přijatou tržbu u správce daně (v § 12 zákona o evidenci tržeb je k dispozici taxativní výčet tržeb těch subjektů, které jsou z režimu evidence tržeb vyloučeny). Doklad o prodeji nebo poskytnuté službě musí dle § 20 odst. 1 zákona o evidenci tržeb obsahovat údaje o podnikateli, datum, druh zboží a cenu. Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele ukládá v § 16 odst. 1 povinnost podnikatele (prodávajícího) vydat na žádost spotřebitele doklad o zakoupení výrobku nebo služby včetně uvedení data prodeje každému prodávajícímu, nikoliv pouze podnikatelům v režimu živnostenského zákona.

Dalším ustanovením sloužícím k ochraně spotřebitele je povinnost ke dni ukončení činnosti podnikatele sdělit úřadu adresu, na které bude možné řešit případné závazky podnikatele, například dlužné částky, reklamace, atd. Tato povinnost vyplývá z ustanovení § 31 odst. 16 živnostenského zákona. Údaj o adrese pro vypořádání je k dispozici veřejně, protože je zapisován do živnostenského rejstříku. Tento údaj musí bývalý živnostník aktualizovat po dobu čtyř let od ukončení činnosti. Adresa nemůže být fiktivní, například v případě, kdy má podnikatel bydliště v sídle zvláštní matriky. V tomto případě by musel mít vlastnické nebo užívací právo na tyto objekty.

Zaměstnanci podnikatele také musí dle § 31 odst. 17 živnostenského zákona splňovat způsobilost pro výkon daného povolání, znalost bezpečnostních předpisů a předpisů, které upravují ochranu veřejného zdraví. Pokud to povaha jejich práce vyžaduje, pravidelně se musí účastnit prohlídek. Podnikatel je tedy povinen zajistit, aby zaměstnanci přicházející do kontaktu s potravinami, zaměstnanci pracující v úpravkách vod, a další zaměstnanci v odvětvích, kde by mohla být narušena hygiena, měli platný zdravotní průkaz a další potřebné znalosti pro

bezpečný výkon dané činnosti. Nicméně zaměstnancům za porušení těchto podmínek nehrozí žádný postih - odpovědnost vždy nese podnikatel.

4.2 Rozsah oprávnění pro obchodní živnosti

Obecný rozsah oprávnění pro všechny obchodní činnosti upravuje § 34 živnostenského zákona. Jedná se o činnosti, které nejsou vlastní obchodní činností, a bylo by je možno zahrnout do živností jiného charakteru, konkrétně činnosti, které může živnostník zákazníkovi nabídnout v souvislosti s prodejem zboží, pokud budou dodrženy další podmínky. Mezi základní podmínku patří například vazba poskytované služby k prodávanému zboží.

Jak uvádí Kameník a kol. (2018, s. 180), předchozí znění živnostenského zákona vymezovalo v již zrušeném § 33 pojmy maloobchod a velkoobchod. Toto ustanovení bylo zrušeno z důvodu, že některé zde uvedené živnosti byly zaměřeny na poskytování služeb, které nebyly obchodního charakteru. Jak Kameník a kol. (2018, s. 180) dále uvádí, „*u hostinské činnosti, poskytování ubytování a u zastavárenské činnosti stávající právní úprava jejich zařazením do demonstrativního výčtu činností, u nichž je rozsah oprávnění upraven § 43, svědčí tomu, že se na ně jako na činnosti spadající do obchodní živnosti, u nichž lze aplikovat § 34, nepohlíží.*“

Do živností spočívajících v obchodní činnosti lze zařadit pouze ty, jejichž předmětem je obchod. Podle přílohy č. 2 k živnostenskému zákonu se v případě vázaných živností jedná o Obchod se zvířaty určenými pro zájmové chovy a Nákup a prodej kulturních památek nebo předmětů kulturní hodnoty. V případě volných živností se jedná o Výrobu, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona. V rámci těchto oblastí činnosti může podnikatel provozující obchodní činnost při zachování povahy živnosti využít možnosti uvedené v § 34 odst. 1 živnostenského zákona, a sice:

- pronajímat zboží;
- v některých případech i zprostředkovávat koupi a prodej zboží;
- provádět na zboží drobné změny, jimiž je zboží přizpůsobeno požadavkům kupujícího;
- provádět montáž zboží, které je dodáno zákazníkovi, pokud k tomu nejsou zapotřebí zvláštní odborné znalosti;
- vyměňovat vadné součásti dodaného zboží, pokud k tomu nejsou zapotřebí zvláštní odborné znalosti.

Na základě ustanovení § 34 odst. 2 živnostenského zákona je podnikatel oprávněn provádět i servis prodaného zboží, nikoli však jiného zboží, které sám neprodal. Servis je ale vázán podmínkou, že musí být vykonán odborně způsobilými osobami (tím pádem tedy podnikatel nemusí mít oprávnění pro řemeslnou nebo vázanou živnost). Pokud je činnost na daném výrobku regulována jinými právními předpisy, než je živnostenský zákon, musí být osoby způsobilé k výkonu dané činnosti podle příslušného předpisu.

Činnosti, ke kterým je třeba koncese, jsou dle § 34 odst. 3 živnostenského zákona pod přísnějším režimem než činnosti z ohlašovacích živností. Jinými slovy, pokud výše uvedené činnosti spadající do kategorie § 34 odst. 1 a 2 živnostenského zákona vyžadují koncesi, může je podnikatel provádět pouze v případě, že danou koncesí disponuje (například pokud jde o činnost spojenou s nákupem a prodejem zbraní, střeliva, lihu, pohonných hmot, atd.).

Podle § 34 odst. 4 živnostenského zákona je podnikatel oprávněn přijímat objednávky na zhotovení, zpracování nebo úpravy zboží, v případě, že je k prodeji daného zboží oprávněn. Jedná se o specifickou zprostředkovatelskou činnost, protože jde o zprostředkování výroby, nikoli koupě nebo prodeje. Pokud prodejce nechává tyto činnosti zhotovit výrobcem, nevyžaduje tato činnost koncesi.

4.3 Rozsah oprávnění pro výrobní živnosti

Ustanovení § 42 živnostenského zákona upravuje rozsah oprávnění ve výrobní činnosti, kterou podnikatelé v rámci živnostenského podnikání provozují. Pojem výrobní činnosti není v rámci tohoto ustanovení explicitně vymezen a uvažovány jsou výrobní činnosti řemeslné, vázané i koncesované. Patří sem veškeré činnosti, které mají kromě jiných činností v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona a rovněž ve výpisu z živnostenského rejstříku uvedenou výrobu nebo zpracování.

Rozsah práv podnikatele spojených s výrobní činností je relativně široký. Podle ustanovení § 42 odst. 1 živnostenského zákona má podnikatel právo vyrábět výrobky, dále je prodávat nebo opravovat, je-li povaha živnosti zachována. Krom toho má podnikatel na základě ustanovení § 42 odst. 2 živnostenského zákona právo výrobky nakupovat za účelem dalšího prodeje, prodávat nebo zprostředkovávat prodej výrobků a příslušenství pocházejících od jiných výrobců. Možný je také pronájem výrobků vlastní výroby a výrobků a příslušenství pocházejících od jiných výrobců, pokud jsou stejného druhu. Povolena je dále montáž, seřízení

a údržba výrobků, výroba a potisk obalů, etiket a jiných pomocných prostředků, které umožňují prodej výrobků, které daný podnikatel produkuje.

Jak je řečeno v § 42 odst. 3 živnostenského zákona, nesmí dojít k situaci, kdy nákup, prodej a zprostředkování prodeje či pronájem výrobků od jiných producentů překročí rozsah živnostenského oprávnění, tzn. kdy dojde k narušení povahy výrobní činnosti.

4.4 Rozsah ostatních oprávnění

Veškeré povinnosti podnikatele související s činnostmi, které se svým obsahem nedají zařadit do výrobní a obchodní činnosti, jsou upraveny ustanovením § 43 a 44 živnostenského zákona. Týká se to zejména činností spojených s údržbou, opravami, činností zastavárenskou, hostinskou činností, ubytovacími službami, atd. Také podnikatel, pokud je v rámci svého živnostenského podnikání oprávněn k přepravě osob a zboží, může dle § 44 živnostenského zákona vykonávat činnosti, které souvisí se zajištěním bezpečnosti a pohodlí cestujících, skladováním, balením, úschovou zavazadel a pohostinstvím při přepravě.

5 Vznik, zánik a kontrola živnostenského podnikání

Jak uvádí Horzinková a Urban (2018, s. 87), je fyzická osoba, která chce začít provozovat některou z živností ohlašovacích, povinna ohlásit tuto skutečnost živnostenskému úřadu. Učinit tak může u kteréhokoliv živnostenského úřadu na území České republiky. Ohlášení je také možné zaslat prostřednictvím některého z poskytovatelů poštovních služeb, elektronickou cestou s připojeným elektronickým podpisem nebo prostřednictvím datové schránky. Ohlášení živnosti může být učiněno na kontaktním místě veřejné správy – tzv. CZECH POINTu. Pokud podnikatel hodlá svou živnost provozovat prostřednictvím oprávněného zástupce, je povinen krom svých osobních údajů uvést i údaje o odpovědném zástupci.

5.1 Ohlášení živnosti

Živnostenský zákon v § 45 specifikuje v odst. 2 a 3 odlišné náležitosti pro ohlášení živnosti, které se liší v závislosti na tom, zda ohlášení provádí fyzická nebo právnická osoba. Horzinková (2010, s. 74) tyto podmínky shrnuje a uvádí, že v případě fyzických osob je třeba v ohlášení uvést: identifikaci fyzické osoby (tj. jméno, příjmení, obchodní firma, atd.), identifikaci zahraniční fyzické osoby, adresu sídla, specifikaci předmětu podnikání, přidělené identifikační číslo, identifikaci provozovny, kde bude podnikání provozováno, požadavky na automatickou změnu adresy bydliště nebo adresy sídla a další údaje. U právnických osob je třeba uvést zejména obchodní firmu a adresu sídla, přidělené identifikační číslo, předmět podnikání, označení provozovny, údaje o odpovědném zástupci, je-li živnost prostřednictvím jeho osoby provozována, označení a adresa odštěpného závodu, jedná-li se o podnikání zahraniční právnické osoby na území České republiky, atd.

Podle ustanovení § 45 odst. 4 živnostenského zákona je „*ohlašovatel povinen vymezit předmět podnikání uvedený v ohlášení s dostatečnou určitostí a jednoznačností.*“ V případě volné živnosti budou ohlašovatelem uvedeny obory činností, které budou v rámci podnikání vykonávány. Předmět podnikání volné živnosti musí být ohlášen v souladu s názvem oboru činností, které jsou uvedeny v příloze č. 4 živnostenského zákona. V případě řemeslné živnosti musí být předmět podnikání ohlášen v souladu s přílohou č. 1 a 2 živnostenského zákona (v úplném nebo částečném rozsahu). Podle Kameníka a kol. (2018, s. XXX) vzniká právo provozovat živnost dnem ohlášení živnostenskému úřadu, přičemž živnostenský úřad následně zkoumá, zda jsou splněny podmínky provozování ohlašovacích živností.

Informační povinnost podnikatelů se týká také veškerých změn, ke kterým v průběhu podnikání dojde. Podle ustanovení § 49 odst. 1 živnostenského zákona musí být živnostenskému úřadu nahlášeny všechny změny včetně předložení příslušných dokladů (například změna bydliště, zdravotní pojišťovny, atd.), a to do 15 dnů ode dne vzniku změny. Samotnou změnu příslušný živnostenský úřad v živnostenském rejstříku provede bez zbytečného odkladu.

K ohlášení živnosti je také zapotřebí předložit celou řadu dokladů, které blíže specifikuje živnostenský zákon v § 49 odst. 1 a 2. Tyto doklady se liší v závislosti na tom, zda živnost zakládá podnikající fyzická nebo právnická osoba. Pokud jde o podnikající fyzickou osobu, je třeba dle § 49 odst. 1 živnostenského zákona předložit (Horzinková, 2010, s. 75):

- doklad o trestní bezúhonnosti, tzn. aktuální výpis z trestního rejstříku (ne starší než 3 měsíce) nebo rovnocenný doklad vydaný příslušným správním nebo soudním orgánem členského státu Evropské unie;
- doklad o trestní bezúhonnosti odpovědného zástupce;
- doklady o pobytu, jedná-li se o zahraniční fyzickou osobu;
- doklad prokazující požadovanou úroveň odborné způsobilosti (i v případě odpovědného zástupce), což je vyžadováno u řemeslné a vázané živnosti;
- doklad prokazující právní důvody využívání prostor, do nichž podnikající fyzická osoba umístila sídlo, pokud se liší od místa jejího bydliště;
- souhlas odpovědného zástupce s tím, že byl ustanoven do této funkce, přičemž tento souhlas má formu čestného prohlášení a musí být opatřen úředně ověřeným podpisem osoby odpovědného zástupce;
- doklad o úhradě správního poplatku dle zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích (ohlášení živnosti je dle sazebníku uvedeného v příloze tohoto zákona zpoplatněno částkou 1000 Kč za ohlašovanou živnost).

Pokud už daná fyzická osoba podniká nebo podnikala, je zapotřebí doklad o tom, že neexistují nedoplatky vůči České správě sociálního zabezpečení (doklad vydává příslušná OSSZ) a také nedoplatky daňového charakteru (vydává příslušný finanční úřad). Oba doklady nesmí být starší než 3 měsíce (např. Veber, 2008, s. 84).

Právnická osoba k ohlášení živnosti připojuje dle § 46 odst. 2 živnostenského zákona zejména:

- výpis z evidence trestního rejstříku nebo rovnocenný doklad vydaný příslušným správním nebo soudním orgánem členského státu EU (ne starší než 3 měsíce), na základě kterého je prokázáno, že neexistují žádné překážky v provozování živnosti;

- doklad prokazující odbornou způsobilost odpovědného zástupce;
- doklad prokazující právní důvody pro využití prostor, v nichž má právnická osoba sídlo nebo odštěpný závod zahraniční osoby na území České republiky;
- souhlas odpovědného zástupce s tím, že byl ustanoven do této funkce, přičemž tento souhlas má formu čestného prohlášení a musí být opatřen úředně ověřeným podpisem osoby odpovědného zástupce;
- doklad o úhradě správního poplatku dle zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích (ohlášení živnosti je dle sazebníku uvedeného v příloze tohoto zákona zpoplatněno částkou 1000 Kč za ohlašovanou živnost);

Jsou-li splněny všechny zákonné podmínky pro ohlášení, je živnost dle § 47 odst. 1 živnostenského zákona do 5 pracovních dnů ode dne doručení ohlášení zapsána do živnostenského rejstříku a podnikateli je vydán výpis. Oprávnění provozovat podnikání vzniká dle § 10 odst. 1 písm. a živnostenského zákona okamžikem ohlášení živnosti. Ustanovení § 10 odst. 4 a 5 živnostenského zákona také říká, že v případě zahraničních fyzických osob, které na území České republiky budou provozovat živnostenské podnikání, zakladatelů, orgánů a osob oprávněných podat návrh na zápis tuzemské právnické osoby do obchodního (nebo jiného) rejstříku, potvrzuje živnostenský úřad splnění podmínek pro provozování živnosti a živnostenské oprávnění k provozování živnosti těmto osobám vzniká dnem zápisu do obchodního (nebo jiného) rejstříku, pokud se dle zákona do tohoto rejstříku musí zapsat.

5.1.1 Centrální registrační místa

Dne 1. 8. 2006 vznikla na 277 obecních úřadech po celé České republice takzvaná Centrální registrační místa, jejichž cílem je eliminovat administrativní zátěž podnikatelů při zakládání svého živnostenského podnikání. Na těchto místech je možné zajistit i veškerá další podání a oznámení, která je třeba po vzniku živnostenského oprávnění udělat. Jak uvádí Kameník a kol. (2018, s. XXXII), k vytvoření centrálních registračních míst došlo v souvislosti s novelou provedenou zákonem č. 214/2006 Sb., kterým se měnilo dosavadní znění živnostenského zákona. Administrativa a registrační povinnost fyzických osob spojená se založením živnosti se dle Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky (2015) tedy může realizovat na jediném obecním živnostenském úřadě. K ohlášení živnosti, případně žádosti o koncesi, se používají tzv. Jednotné registrační formuláře, které jsou sestaveny tak, aby centrální registrační místa byla schopná provést všechny potřebné úkony na jednom místě. Jak je uvedeno na stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu, nahrazuje Jednotný registrační formulář různé typy formulářů jinak určených pro podání, která musí být podnikatelem před zahájením, ale i během podnikatelské činnosti učiněna, zejména na živnostenském úřadě, zdravotní pojišťovně a příslušné správě sociálního zabezpečení. Požadované náležitosti dílčích formulářů z jednotlivých veřejně-správních institucí byly v rámci Jednotného registračního formuláře zjednodušeny, pro podnikatele zpřehledněny a byl také odstraněn nešvar vyplňování stále stejných údajů do vícero formulářů. Všechny typy registračního formuláře mají na konci stránek uvedeno číslo vzoru a identifikaci měsíce a roku vzniku platnosti formuláře. Jednotné registrační formuláře byly ve spolupráci Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva zdravotnictví a Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky vytvořeny ve verzi pro podnikající fyzickou i pro právnickou osobu. Pro hlášení změn, které podnikatelé za jiných okolností hlásí všem úřadům zvlášť, byl vytvořen i změnový list Jednotného registračního formuláře, prostřednictvím kterého může podnikatel ohlásit změny všem výše uvedeným veřejně-správním institucím (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2020).

Centrální registrační místo musí do pěti pracovních dnů předat zaregistrované údaje ostatním orgánům veřejné správy. Tato lhůta platí od vzniku oprávnění nebo odstranění všech vad ohlášení. Údaje se předávají elektronicky. Jak podotýká např. Kameník a kol. (2018, s. 200), je krom činností spojených se založením živnostenského podnikání fyzických osob na centrálních registračních místech možné přihlašovat podnikatele k nemocenskému a důchodovému pojištění podnikatelů, oznamovat zahájení nebo ukončení samostatné

výdělečné činnosti fyzických osob podnikatelů ve vztahu k České správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně, oznamovat vznik nebo obsazení volného pracovního místa ve vztahu k Úřadu práce České republiky, podat přihlášku fyzických osob k registraci daně z příjmů fyzických osob, k silniční dani, dani z přidané hodnoty, atd.

5.1.2 Vydání výpisu a informační povinnost živnostenského úřadu

Pokud splňuje žadatel všechny všeobecné i zvláštní podmínky dle zákona, provede živnostenský úřad na základě § 47 odst. 1 živnostenského zákona zápis do živnostenského rejstříku, a to do pěti pracovních dnů od podání žádosti. Následně také vydá podnikateli výpis z živnostenského rejstříku. Výpis obsahuje zákonem dané náležitosti, a sice (§ 47 odst. 2 živnostenského zákona):

- jméno a příjmení podnikatele, rodné číslo, datum narození, adresa bydliště a další identifikace podnikatele – fyzické osoby, případně obchodní firma, název a adresa sídla, identifikační číslo a další identifikace podnikatele – právnické osoby;
- údaje o předmětu podnikání v úplném nebo částečném rozsahu;
- doba platnosti a den vzniku živnostenského oprávnění;
- místo a datum vydání výpisu z živnostenského rejstříku.

Na základě vydaného výpisu z živnostenského rejstříku je dle § 10 odst. 6 živnostenského zákona osobám, které dosud identifikační číslo přiděleno nebylo, živnostenským úřadem přiděleno identifikační číslo poskytnuté správcem základního registru osob, a to na základě zákona č. 11/2009 Sb., o základních registrech.

Nesplňuje-li ohlášení živnosti náležitosti uvedené v kapitole 4.1, vyzývá živnostenský úřad na základě ustanovení § 47 odst. 4 a 5 živnostenského zákona ohlašující osobu k odstranění zjištěných závad a stanoví současně přiměřenou, minimálně patnáctidenní, lhůtu k jejich odstranění (tato doba může být v případě potřeby prodloužena). Jsou-li vady v požadovaném rozsahu odstraněny, považuje se ohlášení živnosti od počátku za bezvadné. V opačném případě živnostenský úřad zahájí správní řízení ve věci rozhodnutí o tom, že oprávnění provozovat živnost ohlášením živnosti nevzniklo.

V případě, že živnostenský úřad dodatečně zjistí, že zápis do rejstříku byl proveden v rozporu se zákonem, zahájí dle § 47 odst. 10 živnostenského zákona řízení o zrušení živnostenského oprávnění. Jedná se například o doložení zprávy o praxi, která je neplatná.

Živnostenský úřad má také povinnosti vůči veřejně-správním orgánům. Musí je informovat o vzniku nových oprávnění, veškerých změnách oprávnění jako je přerušení nebo pozastavení, rozhodnutích o zrušení oprávnění a dalších zásazích do živnostenského rejstříku. Tuto povinnost dnes plní úřady především elektronicky a to zpravidla do třiceti dnů od provedení změny. Podle § 48 živnostenského zákona je živnostenský úřad informačně součinný zejména s místně příslušným správcem daně, Českým statistickým úřadem, Českou správou sociálního zabezpečení, zdravotními pojišťovnami a dalšími institucemi.

5.2 Řízení o koncesi

Rozhodnutí o udělení koncese je z pohledu právní teorie klasickým příkladem správního řízení. Podle Hendrycha a kol. (2016, s. 429) jde o řízení, jehož účelem je tvorba konkrétního rozhodnutí a aktu aplikace práva. Zpravidla je řízení realizováno při vzájemné součinnosti správních úřadů a dalších stran s cílem vytvořit správní akt. Účastníky správního řízení jsou krom správního úřadu (živnostenského úřadu) osoby, jejichž práv a povinností se daná věc (v tomto případě udělení koncese) týká a z toho důvodu se podílejí na tvorbě rozhodnutí, k čemuž jsou vybaveny souborem procesních práv a povinností. Správní řízení probíhá v několika právních formách (od zahájení, přes zajištění podkladů až po konečné rozhodnutí a vydání koncese). V následující kapitole budou jednotlivé etapy řízení o koncesi vysvětleny včetně všech vzájemných souvislostí.

5.2.1 Náležitosti a projednání žádosti

Náležitosti žádosti o koncesi jsou velmi podobné, jako v případě živnosti ohlašovací, nicméně předmět činnosti je v souvislosti s § 50 odst. 2 živnostenského zákona nutné uvést v plném nebo částečném rozsahu dle přílohy č. 3 živnostenského zákona. V případě, že chce podnikatel provozovat některou z koncesovaných živností, žádá příslušný orgán státní správy (živnostenský úřad) o vydání koncese pro danou činnost. U všech koncesovaných činností je třeba dle § 50 odst. 3 a 4 živnostenského zákona doložit odbornou nebo jinou způsobilost fyzické osoby, právnické osoby nebo odpovědného zástupce, a to v rozsahu, který vyžaduje zákon. V žádosti o koncesi je třeba dodat i další doklady, které jsou nezbytné pro posouzení žádosti o vydání koncese.

Další etapou v procesu řízení o vydání koncese je projednání žádosti, které následuje bezprostředně po přijetí žádosti příslušným živnostenským úřadem. Podle § 52 odst. 1 živnostenského zákona platí, že po přijetí žádosti o koncesi musí živnostenský úřad předložit

orgánu státní správy ke schválení, vyjádření nebo povolení žádost o koncesi, pokud to vyžaduje zvláštní předpis nebo příloha č. 3 živnostenského zákona. Nezbytným předpokladem je předložení všech souvisejících dokladů, které jsou nutné k zaujetí stanoviska. Pokud není stanovena jiná lhůta, má na toto rozhodnutí orgán státní správy třicet dnů od data doručení žádosti. Ostatní omezení jsou shodná jako u živností ohlašovacích, včetně pravidel pro zahraniční osoby.

5.2.2 Rozhodování o koncesi a vydání výpisu

Živnostenský úřad dle § 53 odst. živnostenského zákona před rozhodnutím o vydání koncese vyhodnocuje, zda jsou splněny všechny všeobecné a zvláštní podmínky provozování koncesované živnosti a netrvá některá z překážek provozování živnosti. Není-li některá z podmínek splněna, živnostenský úřad žádost o koncesi zamítá. Pokud je žádost o koncesi vyhověno, provádí živnostenský úřad podle § 54 odst. 1 živnostenského zákona do 5 pracovních dnů od data nabytí právní moci rozhodnutí o udělení koncese zápis do živnostenského rejstříku a vyhotovuje žadateli výpis z živnostenského rejstříku. Je-li zjištěno, že zápis do živnostenského rejstříku není proveden v souladu s rozhodnutím o udělení koncese nebo zapisované údaje neodpovídají skutečnosti, je na základě § 54 odst. 4 živnostenského zákona provedena oprava zápisu v živnostenském rejstříku. Podle okolností je následně vydán výpis z živnostenského rejstříku a podnikatel je informován o opraveném zápisu.

5.3 Zánik živnostenského oprávnění

Jak uvádí např. Horzinková (2010, s. 85), živnostenské oprávnění může zaniknout jak ze zákona, tak na základě rozhodnutí živnostenského úřadu. Z pohledu § 57 odst. 1 živnostenského zákona zaniká živnostenské oprávnění v následujících případech:

- smrt podnikatele, byť v tomto případě může provozování živnosti pokračovat na základě podmínek vymezených v ustanovení § 13 živnostenského zákona,
- zánik právnické osoby, pokud se nejedná o fúzi či rozdělení obchodní společnosti, případně družstva, nebo o převod jmění na společníka postupem (viz ustanovení § 14 živnostenského zákona),
- uplynutí doby, nebylo-li živnostenské oprávnění omezené na určitou dobu,
- výmaz zahraniční osoby zapsané povinně v obchodním rejstříku nebo předmětu podnikání této zahraniční osoby z obchodního rejstříku,

- je-li tak stanoveno zvláštním právním předpisem,
- rozhodnul-li o zrušení oprávnění příslušný živnostenský úřad.

Živnostenské oprávnění může také zaniknout z důvodu, kdy příslušný živnostenský úřad přímo rozhodne o zrušení živnostenského oprávnění daného subjektu. Tuto situaci vymezuje ustanovení § 58 odst. 1 živnostenského zákona, podle kterého může ke zrušení živnostenského oprávnění dojít v těchto případech (Veber a Srpová, 2012, s. 311):

- podnikatel nespĺňuje podmínky jako bezúhonnost a plnou svéprávnost a současně nebyl ustanoven odpovědný zástupce,
- pokud o to podnikatel sám požádá,
- pokud nastanou překážky v provozování živnosti, například konkurz nebo zákaz činnosti uložený soudem či jiným příslušným orgánem státní správy,
- pokud podnikatel neplní závazky vůči orgánům státní správy, tzn. na návrh České správy sociálního zabezpečení,
- pokud podnikatel neprokáže právní důvody k používání podnikatelských prostor dle § 32 odst. 2 živnostenského zákona,
- pokud není živnost provozována déle než čtyři roky.

Ve specifických případech může dle § 58 odst. 8 živnostenského zákona dojít k pozastavení provozování živnostenského podnikání na základě žádosti podnikatelského subjektu, nicméně pozastavení živnosti nesmí trvat déle než jeden rok. O záměru pozastavit živnost musí být současně informován i příslušný finanční úřad. Pozastavení může dle Vebera a Srpové (2012, s. 311) nastat například v případě zjištění závažných nedostatků (například v provozu, v účetnictví, atd.) a úřad státní správy nařídí živnostníkovi pozastavit živnost do doby, než dojde k nápravě a odstranění zjištěných závad.

5.4 Kontrola živnostenského podnikání

Poslední kapitola teoretické části je věnována významu a principu kontroly v oblasti živnostenského podnikání, kterou vykonávají primárně živnostenské úřady s cílem zjistit případné odchylky reality od požadovaného stavu, který je dán legislativními předpisy.

5.4.1 Význam a způsob provádění kontroly

Živnostenskou kontrolou provádějí dle § 60a odst. 1 živnostenského zákona v rámci své působnosti živnostenské úřady. Sledují zejména to, jestli a do jaké míry jsou plněny zákonem stanovené požadavky vztahující se na živnostenské podnikání. Jak podotýká Průcha (2005, s. 124 až 125), kontrola obecně zajišťuje provádění činností v potřebném směru, rozsahu a čase a prostřednictvím ní je zjišťováno, do jaké míry odpovídá stávající stav požadované skutečnosti. Prostřednictvím kontroly jsou rovněž zjišťovány příčiny neplnění zákonem uložených povinností a ze zjištěného stavu jsou vyvozeny závěry a navržena nápravná opatření. V případě kontroly realizace živnostenského oprávnění jde zejména o kontrolu dodržování podmínek v průběhu živnostenského podnikání. Jak uvádí Kameník a kol. (2018, s. 263), kontrolují živnostenské úřady podnikatele (živnostníky), osoby podnikající bez příslušného živnostenského oprávnění, i když obecnou definici podnikání naplňují, určené odpovědné zástupce a osoby, které v provozování živnostenského podnikání pokračují po zemřelém podnikateli. Kontrolovány jsou i osoby z jiných členských zemí EU, které na území ČR dočasně poskytují své služby.

Podle § 60b živnostenského zákona se zaměstnanci živnostenského úřadu se při provádění kontroly prokazují přiděleným průkazem, pokud jej obec nebo kraj vydává. V opačném případě se zaměstnanci živnostenského úřadu prokazují na základě písemného pověření vydaného za účelem konkrétní kontroly. Pokud jsou poskytnuty informace jinému správnímu orgánu o výsledku správního řízení vedeného s podnikatelem nebo o výsledku kontroly u podnikatele, a to na základě žádosti tohoto správního orgánu za účelem kontroly nebo správního řízení, nejedná se o porušení mlčenlivosti zaměstnance dle zákona č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů.

V souvislosti s vykonanou kontrolou je dle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole kontrolující osoba povinna vyhotovit tzv. protokol o kontrole, který je souhrnem zjištěných skutečností, které se k vykonané kontrole váží. Protokol obsahuje zejména datum provedení kontroly, identifikaci kontrolního orgánu a kontrolující osoby, označení příslušného legislativního ustanovení, na základě kterého má daný kontrolní orgán pravomoc kontrolu vykonat. Dále je

uváděn předmět kontroly a kontrolní úkon, jímž je kontrola zahájena. Nedílnou součástí je souhrn kontrolních zjištění skutečného stavu věci včetně uvedení nedostatků a označení právních předpisů, které byly v daném případě porušeny. Protokol je dle § 12 odst. 2 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole vyhotoven nejpozději do 30 ode dne provedení kontroly (ve složitých případech je lhůta prodloužena až na 60 dnů).

5.4.2 Přestupky

Pokud je při provedené kontrole zjištěno porušení právních předpisů, jsou dle Průchy (2005, s. 129) živnostenské úřady vybaveny souborem oprávnění ke sjednání nápravy. Nejčastějším způsobem reakce na pochybení a negativní zjištění je uplatnění postihů, které má zpravidla formu uložení správní sankce. Podle Hendrycha a kol. (2016, s. 571) je sankce právním následkem přestupku a může být pachateli uložena na základě zákona jen za spáchaný přestupek. Sankce může mít z pohledu přestupkového zákona formu napomenutí, pokuty, zákazu činnosti, propadnutí věci a zákazu pobytu. Přestupek je ze zákona definován jako „*společenský škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin*” (§ 5 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich). V rámci živnostenského zákona jsou přestupky úžeji vymezeny výčtem přestupků fyzických osob (§ 61 živnostenského zákona), kdy se jedná například o předložení nepravdivého čestného prohlášení o bezúhonnosti, provozování určitého druhu živnosti bez příslušného živnostenského oprávnění, atd. Další kategorií jsou přestupky podnikajících fyzických a právnických osob (§ 62 a 63 živnostenského zákona). Jedná se například o podnikání v neoznačené provozovně, zaměstnávání osob s nedostatečnou způsobilostí k výkonu dané práce, nejsou evidovány nebo uchovávány potřebné identifikační údaje, zaměstnanci nesplňují podmínku trestní bezúhonnosti, atd.

6 Podmínky živnostenského oprávnění v oblasti tělovýchovných služeb v České republice

Mezi činnosti ohlašovací patří také podnikání v oblasti tělovýchovných a sportovních služeb. Jedná se o živnost vázanou, tudíž je k získání živnostenského oprávnění v této oblasti třeba odborná způsobilost. Ta je v mnoha případech diskutabilní a její získání může být záležitostí dnů až několika let. Vzhledem k vyspělosti české ekonomiky a neustálému rozvoji služeb se každoročně zvyšuje počet osob podnikajících v oblasti sportu a úroveň nabízených služeb stoupá. Z důvodu globalizace je často poskytování služeb spojeno s cestováním, proto budou v následujících podkapitolách komparovány také podmínky živnostenských oprávnění v sousedních státech.

6.1 Získání oprávnění k poskytování tělovýchovných a sportovních služeb

Získat oprávnění pro poskytování tělovýchovných a sportovních služeb lze po doložení odborné způsobilosti. Té je podle *Zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)*, ve znění pozdějších předpisů možné dosáhnout získáním jednoho ze čtyř následujících vzdělání:

1. Vysokoškolské vzdělání ve studijním programu a studijním oboru zaměřeném na tělesnou kulturu, tělovýchovu a sport
2. Vyšší odborné vzdělání v oboru zaměřeném na tělesnou kulturu, tělovýchovu a sport
3. Osvědčení o rekvalifikaci nebo jiný doklad o odborné kvalifikaci pro příslušnou pracovní činnost vydaný zařízením akreditovaným Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, nebo ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována
4. Profesní kvalifikace pro příslušnou oblast tělovýchovné činnosti (tato možnost byla přidána do zákona v roce 2006)

Kromě této podmínky musí žadatel o oprávnění splňovat také všeobecné podmínky, kterými se rozumí svéprávnost (lze nahradit přivolením soudu k souhlasu zákonného zástupce nezletilého k samostatnému provozování podnikatelské činnosti) a bezúhonnost.

Do obsahové náplně této živnosti patří podle Kameníka a kol. (2018, s. 447) Výuka dovedností příslušného sportovního odvětví a s tím spojené organizování sportovní činnosti pro jednotlivce a skupiny, včetně půjčování sportovního náradí, náčiní a technických sportovních prostředků. Vedení veřejných tělovýchovných a sportovních škol.

V praxi se tato činnost často zaměřuje s živností volnou Provozování tělovýchovných a sportovních zařízení a organizování sportovní činnosti. Pod toto oprávnění spadá provozování sportovišť nebo jejich pronájem, organizování sportovních soutěží a činnosti sloužící k podpoře sportu. Provozovatelé sportovišť ale nemohou sami poskytovat služby trenérů nebo vést organizované cvičení. Pokud by chtěl podnikatel sám realizovat například lekce jógy nebo boxu, jedná se o živnost vázanou a musí mít živnostenské oprávnění pro Poskytování tělovýchovných a sportovních služeb v oblasti jógy a boxu. Všechny vykonávané oblasti musí být zapsány v předmětu podnikání a pro každou musí osobně splnit zvláštní podmínky. V případě, že lekce pro podnikatele vedou zaměstnaní lektoři, musí i jednotliví zaměstnanci splňovat odbornou způsobilost pro konkrétní sportovní činnost. Provozování sportovišť spadá pod živnosti volné.

První možností doložení odborné způsobilosti je vysokoškolské vzdělání ve studijním programu a studijním oboru zaměřeném na tělesnou kulturu, tělovýchovu a sport. Tou bývá nejčastěji vystudovaná pedagogická fakulta v oboru tělesné výchovy. Absolventi mají posléze snazší cestu k získání živnostenského oprávnění pro poskytování tělovýchovných služeb než například žadatelé jen s maturitou.

Žádná z možností neumožňuje vydání živnostenského oprávnění na základě maturity v příslušném oboru. Žadatelé s maturitou mají možnost vystudovat vyšší odbornou školu se sportovním zaměřením. Tato možnost není příliš využívána a napovídá tomu i skutečnost, že vyšších odborných škol s tímto zaměřením v České republice není mnoho a často jsou soukromé.

6.2 Osvědčení o rekvalifikaci

Aktuálně nejvyužívanější cestou k získání živnostenského oprávnění v oblasti sportu je přes osvědčení o rekvalifikaci. Rekvalifikace má za cíl získání nové kvalifikace, případně rozšíření stávající kvalifikace včetně jejího udržení nebo obnovení. Za rekvalifikaci lze považovat i získání kvalifikace fyzickou osobou, která doposud žádnou kvalifikaci neměla.

Rekvalifikační kurzy pro získání živnostenského oprávnění musí být akreditovány Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. V dnešní době je nabízeno velké množství kurzů bez akreditace. Takzvané vzdělávací kurzy nejsou zakončeny závěrečnou zkouškou a nemají daný minimální počet výukových hodin. Účastníci těchto kurzů získají jen Osvědčení o absolvování kurzu, na základě kterého nelze vydat živnostenské oprávnění.

Po každém akreditovaném rekvalifikačním kurzu musí účastníci složit závěrečnou zkoušku. Jednotlivé kurzy mají pevně určený minimální počet hodin výuky. Hodinové dotace pro kurzy se odlišují požadavky na vzdělání. Kurzy bez konkrétního požadavku na vzdělání jsou dotovány 200 hodinami výuky. Tímto se rozumí nižší než ukončené střední vzdělání. Frekventantům s minimálně ukončeným středním vzděláním stačí k absolvování kurzu 150 hodin výuky. Tyto dotace platí pro kurzy pro instruktory lyžování, gymnastiky, fitness, bojových umění, tanečního sportu, všeobecné sportovní činnosti a ostatních oborů.

Podle ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (2020) Ministerstvo školství, mládeže a vzdělávání uděluje vzdělávacím zařízením potřebnou akreditaci k pořádání rekvalifikačních kurzů. MŠMT je oprávněno kontrolovat a odejímat udělené akreditace k pořádání rekvalifikačních kurzů. Zařízení často nedodržují počty výukových hodin a kurzy zkracují, případně mění strukturu závěrečné zkoušky. Vzhledem k neustálému nárůstu akreditovaných vzdělávacích zařízení je pro MŠMT náročnější kontrolovat správný průběh kurzů a cesta k akreditovanému kurzu je tak pro uchazeče často snazší, než dříve. Při kontrole akreditovaného zařízení jsou požadované následující dokumenty:

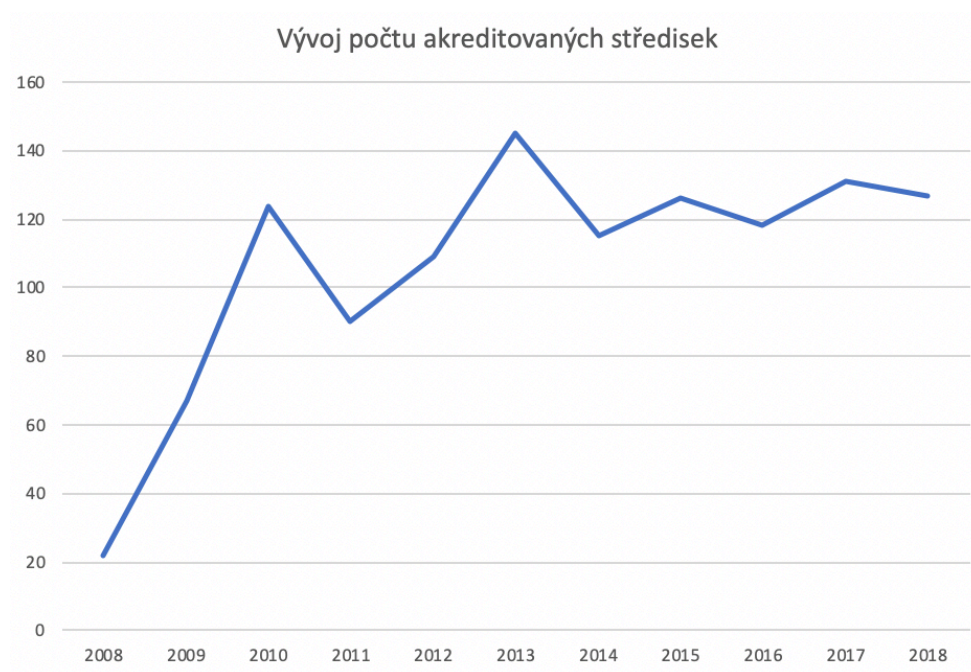
- Originál dokladu o zřízení vzdělávacího zařízení (např. živnostenský list, výpis z živnostenského podnikání, výpis z obchodního rejstříku atd.).
- Doložení kvalifikace a praxe garanta a lektorů kurzů (např. doklady o kvalifikaci a praxi garanta kurzu, pracovní smlouvy s lektory, souhlasy se zařazením do lektorského sboru).
- Originál dokladu o prostorovém zabezpečení kurzu (např. nájemní smlouva).

- Doložení materiálně-technického zabezpečení kurzů (např. nájemní smlouvy, fyzická ukázka).
- Originály případných dalších dokumentů předkládaných při podávání žádosti o akreditaci.
- Evidence o zahájení vzdělávání (vstupní dotazník účastníka vzdělávání, vč. uvedení jeho identifikačních údajů a kopie dokladu nejvyššího dosaženého stupně vzdělání).
- Evidence o průběhu vzdělávání („třídní kniha“, ve které je uvedeno datum konání výuky, vyučované předměty, vyučující, podpis vyučujícího, evidence účastníků kurzu).
- Evidence o ukončení vzdělávání (evidence účastníků u závěrečné zkoušky, kopie vydaných osvědčení).

6.2.1 Změny zákona

Změna počtu akreditovaných středisek se mezi posledními roky pohybovala v řádech jednotek. Největší nárůst můžeme pozorovat mezi roky 2008 a 2010. Důvodem může být novela zákona platná od 1. 7. 2008, která výrazně snížila administrativní náročnost získání živnosti a usnadnila tak novým podnikatelům začátek jejich podnikání a tím se zvýšila také poptávka po rekvalifikačních kurzech.

Obr. 1: Vývoj počtu akreditovaných středisek

Zdroj: MŠMT (2018), zpracováno autorem

Pro podnikatele tyto změny znamenaly možnost ohlášení živnosti po celé České republice. Dříve tak bylo možné učinit jen v místě trvalého bydliště. Ukončeno bylo také vydávání

živnostenských listů, které bylo nahrazeno vydáváním výpisu z živnostenského rejstříku. Podnikatelům, kteří provozují více živností tak stačí jeden dokument. Jediný bod této novely, který se přímo dotýkal sportovní činnosti bylo přesunutí živnosti Provozování tělovýchovných a sportovních zařízení a organizování sportovní činnosti mezi živnosti volné.

V roce 2008 přišla asi poslední podstatnější změna také v Poskytování tělovýchovných a sportovních služeb. Oproti předchozímu znění zákona začalo být vydávání výpisu specifikováno jen pro oblast, ve které je daná osoba proškolená. Předchozí úprava zákona vydávala jeden živnostenský list pro všechny sportovní činnosti.

6.3 Průvodcovská činnost horská

Specifickým odvětvím v poskytování sportovních služeb je průvodcovská činnost horská, která je samostatnou vázanou živností. Tato činnost zůstala po novele zákona v roce 2008 jako jediná z průvodcovských živností mezi živnostmi vázanými. Tato novela zredukovala počet živností z 291 na 96. Namísto 125 živností volných byla zavedena jedna živnost volná, v rámci které je podnikatel oprávněn provozovat všechny činnosti, které obsahuje.

Český živnostenský zákon se již od svého uvedení v platnost potýká s touto nejasnou živností a i přes mnoho novelizací neřeší právní postavení vůdce a jeho klienta v zahraničních horách. Tato živnost není uznávána jinde než v České republice. Sousední státy, kde čeští průvodci především působí, neuznávají platnost licence českého průvodce. V současné době je možné absolvovat také kurz pro mezinárodní licenci horského průvodce. Ten bylo možné poprvé absolvovat v roce 2008.

Podle Kameníka a kol. (2018, s. 446) byla činnost horského průvodce byla později rozdělena do dvou profesí.

- a) Činnost horského průvodce spočívá v organizování a provádění jednotlivců nebo skupin v horském prostředí, s výjimkou oblastí ledovců, skal, kaňoningu a všech dalších terénů, v nichž postup vyžaduje použití horolezecké techniky, horolezeckých pomůcek a materiálu (zejména stoupacích želez, cepínů, lan, jistících prostředků), kdy v zasněžených horských terénech je provádění možné pouze ve zvlněných terénech severského typu; v rámci živnosti je též možný pohyb na skialpinistických nebo běžeckých lyžích nebo sněžnicích po značených turistických cestách a trasách.
- b) Činnost horského vůdce, kterou je organizování a provádění jednotlivců nebo skupin ve vysokohorském prostředí, včetně ledovců, při skalním lezení a horolezectví na zajištěných cestách, umělých lezeckých stěnách, při skialpinistických túrách, vedení a organizování vysokohorských expedic, včetně zajišťování bezpečnosti.

V rámci živnosti je možno uskutečňovat činnost informační, půjčování lezecké, horolezecké, skialpinistické a obdobné výzbroje a výstroje.

Tyto profese jsou často zaměňovány a mnoho živnostníků i firem nabízí služby horských vůdců, které se cenově pohybují výše než ceny horských průvodců, ale ve skutečnosti jsou jen horskými průvodci. Kurz horského průvodce je oproti kurzu vůdce velmi zkrácený.

Průvodcovský kurz zabere zájemcům zhruba 360 hodin výuky a jeho absolvování trvá zhruba 1 rok. Oproti tomu výuka horských vůdců trvá minimálně 3 roky a 90 dní výuky. Na absolventy tohoto vzdělávacího kurzu jsou kladeny mnohem vyšší fyzické, vědomostní, časové i finanční nároky.

V roce 1998 byla založena Česká asociace horských vůdců. O 4 roky později byl představen nový vzdělávací systém českých horských vůdců na mezinárodním kongresu Mezinárodní federace asociací horských vůdců ve Slovinsku. V roce 2004 byla česká asociace přijata do mezinárodní federace a mohla otevřít první výcvikový kurz. Jako partnerská země bylo České republice určeno Rakousko, které prostřednictvím svých lektorů dohlíželo na první vzdělávací běh českých horských vůdců. Cílem České asociace horských vůdců je sjednotit výcvik a odpovědnost horských vůdců České republiky tak, aby tato profese odpovídala mezinárodním požadavkům a vůdci poskytovali klientům profesionální a bezpečné služby. Asociace také usiluje o to, aby licence „Horský vůdce IFMGA“ byla v České republice jedinou platnou licencí pro vedení lidí v horách a zároveň byla uvedena v Živnostenském zákoně.

Od roku 2000 po vzoru sousedních zemí i náš živnostenský zákon nařizuje horskému vůdci zaručit bezpečí jeho klientů. Jedna z dalších výhod horských vůdců IFMGA je automatické spojení členství s pojištěním odpovědnosti. Horští vůdci platí roční pojištění odpovědnosti v řádech desítek tisíc korun.

Činnost horských průvodců se často pohybuje na hranici některých oborů z činnosti Poskytování tělovýchovných a sportovních služeb. Například Instruktoři skialpinismu nebo Instruktoři skalního lezení, kteří jsou díky obsahové náplni živnosti oprávněni vyučovat dovednosti příslušného sportovního odvětví a s tím spojené organizování sportovní činnosti pro jednotlivce a skupiny, intenzivně zasahují do činnosti a klientely horských vůdců. Tyto licence jsou posledních letech vydávány mnoho společnostmi, které výukové bloky zkracují, a často jsou tyto zkrácené kurzy kompenzují vyšší cenou.

7 Podmínky živnostenského oprávnění v oblasti tělovýchovných služeb na Slovensku

Stejně jako v České republice, je i na Slovensku živnostenské oprávnění nejrozšířenějším druhem podnikání. Společná historie obou zemí zanechala jisté podobnosti v živnostenských zákonech, přesto oba prošly mnoha změnami. Podle slovenského Zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

„Živnosťou je sústavná činnosť prevádzkovaná samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku alebo za účelom dosiahnutia merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu, ak ide o hospodársku činnosť registrovaného sociálneho podniku podľa osobitného predpisu, a za podmienok ustanovených týmto zákonom.“

Slovenská právní úprava živnostenského zákona byla do roku 2010 téměř totožná s českou. Zákon o službách na vnitřním trhu výrazně novelizoval živnostenský zákon. Jeho úprava, která vstoupila v platnost 1. června 2010 zrušila všechny koncesované živnosti. Zároveň s tímto krokem se výrazně snížila byrokracie a finanční i časová náročnost vydání živnostenského oprávnění. Do té doby koncesované živnosti byly zařazeny mezi vázané. Tato změna přesto zachovala podmínky odborné způsobilosti pro jednotlivé činnosti. Mezi činnosti vázané patřila také živnost *Výkon špecializovaných činností v oblasti telesnej kultúry okrem horskej vodcovskej činnosti*. Stejně jako v České republice se u této činnosti musela dokládat odborná způsobilost studiem v oboru nebo absolvováním akreditovaného kurzu. Tento zákon platil do 31. prosince 2015.

7.1 Změny zákona

Od 1. ledna 2016 už *Výkon Špecializovaných činností v oblasti telesnej kultúry okrem horskej vodcovskej činnosti* není živností. Živnostenská oprávnění vydaná před tímto datem však zůstanou nadále platná po dobu maximálně 5 let, tedy do uplynutí platnosti dokladu o odborné způsobilosti. Mezi živnostmi volnými zůstalo i nadále provozování sportovišť.

Nově vzniká oprávnění podnikat v této oblasti až zápisem do registru sportovních odborníků a oznámení ministerstvu. Tento proces probíhá v rámci Slovenského sportovního portálu. Do tohoto registru se zapisují podle Podnikajte.sk (2017) dvě skupiny osob.

1. Trenéři či instruktoři skupinových sportů, kteří začali svoji činnost vykonávat po 1. lednu 2016 a tedy jsou povinni zapsat se do registru fyzických osob.
2. Trenéři či instruktoři skupinových sportů, kteří provozovali vázanou živnost do 31.12.2015 a zároveň získali odbornou způsobilost vystudováním příslušného oboru na střední, resp. vysoké škole a na základě takto prokázaného vzdělání provozovali vázanou živnost. Živnosti této skupiny trenérů zanikly k 31.12.2015 a jsou povinni se registrovat, jestliže od jakéhokoliv data počínaje 1.1.2016 chtějí vykonávat činnost trenéra.

Slovenský sportovní portál vytváří jakýsi „živnostenský“ registr osob vykonávajících výdělečnou činnost ve sportu. Na základě těchto údajů má být na konci přechodného období zřejmé, kolik osob je ekonomicky aktivních ve sportu. O zápis do registru je nutné požádat ministerstvo školství, vědy, výzkumu a sportu SR a to vyplněním žádosti a předložením dalších dokladů.

Nově vzniklý Slovenský sportovní portál nabízí přehledný seznam všech fyzických i právnických osob ve sportu. Údaje jsou přesně dohledatelné díky filtrům a rozšířenému vyhledávání. Po otevření příslušné osoby jsou veřejně viditelné druhy sportovní činnosti, které provádí a i příslušná odborná způsobilost, díky které dosáhl určitého oprávnění. Do konce roku 2021 nemusí být statistické údaje platné, ale od 1. ledna 2022 bude registr poskytovat přesný přehled počtu fyzických, případně právnických osob ve sportu.

Register fyzických osôb v športe

> [Rozšírené vyhľadávanie](#)

Meno	IDFO	
Ábel Matúš	368568	
Ábel Michal	300252	
Ábel Michal	228463	
ÁBEL Miroslav	364186	
Ábel Peter	203643	
Ábel Peter	228464	
ÁBEL Sebastián	278175	
Ábel Šimon	216696	
Ábel Šimon	365177	
Ábel Tomáš	436783	

<< < 1 2 3 4 **5** 6 7 8 9 10 > >>
 Záznamov na stránke:
 Zobrazujem 41 až 50 z 255830.

Navigácia

Registre

- > Register právnických osôb v športe
- > Register fyzických osôb v športe
- > Portál na podávanie žiadostí v športe
- > Register zmlúv

[< Späť](#)

Obr. 2: Registr fyzických osôb ve sportu

Zdroj: Slovenský športový portál (2020)

Zápis do registru fyzických osôb ale neopravňuje športovního odborníka vykonávať svoju činnosť ako podnikání. Od 1. januára 2017 je právna úprava doplnená a je treba rozlišovať

1. Oprávnení na výkon činnosti športovního odborníka
2. Oprávnení na podnikání športovního odborníka.

Zápisem do registru športovních odborníků získává trenér jen oprávnění k výkonu činnosti športovního odborníka v pracovněprávním vztahu nebo jako dobrovolník. Na oprávnění k podnikání je navíc potřeba žádost o zápis oprávnění na podnikání, která se podává na ministerstvo. Žádost o zápis oprávnění je možné podat prostřednictvím okresního úřadu, který plní úlohu jednotného kontaktního místa. (Funkce je podobná jako české Centrální registrační místo)

Do konce roku 2015 se za získání odborné způsobilosti na základě vyhlášky o vzdělávání ve sportu považovalo buď úspěšné absolvování vzdělávání v akreditovaném vzdělávacím zařízení a nebo vystudování příslušného oboru na střední nebo vysoké škole za

předpokladu, že ho vykonávali vzdělávací zařízení, které měli na tuto činnost vydané potvrzení o akreditaci ministerstvem a nebo vysoké školy.

Kupříkladu základní kvalifikační stupeň trenéra bylo možné získat podle Zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

1. Absolvováním vzdělávacího programu akreditovaných vzdělávacích zařízení
2. U aktivního sportovce dosažením výkonnostní úrovně určené národním sportovním svazem a absolvováním závěrečných zkoušek akreditovaného programu
3. U absolventa střední sportovní školy absolvováním vyučovacího předmětu Sportovní příprava v rámci vyučovacího procesu.

7.1.1 Nová kritéria pro podnikání v tělovýchovných službách

Od 1. ledna 2016 se ale tyto kritéria výrazně zpřísnila a zároveň se rozlišují specifická kritéria odborné způsobilosti pro trenéra, instruktora sportu a jiného sportovního odborníka. Vzdělávání k získání odborné způsobilosti trenéra poskytuje nově už jen vysoká škola se studijními programy ve studijním oboru sport nebo učitelství umělecko-výchovných a výchovných předmětů, dále střední sportovní škola nebo národní sportovní svaz ve spolupráci s fakultou uvedené vysoké školy.

Výjimkou jsou akreditované vzdělávací zařízení, podle platného zákona do 31.12.2015, jejichž potvrzení se zachovává do uplynutí doby platnosti. Nejdéle však do 31.12.2021.

Dále tedy bude možné získat základní kvalifikační stupeň trenéra mimo středoškolského nebo vyššího vzdělávání už jen absolvováním odborné přípravy poskytnuté národním sportovním svazem ve spolupráci s vysokou školou. Stejně tomu bude u vzdělávání instruktora sportu. V případě vzdělávání jiného sportovního odborníka může akreditaci udělit jen národní sportovní svaz.

Při vyplňování daňového přiznání se dříve příjmy ze sportu řadily do příjmů ze živnosti. Od novelizace jde o příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti.

Slovensko podporuje začínající podnikatele zrušením oznamovací povinnosti vůči pojišťovně. Vznik povinnosti k platbě sociálního pojištění se posuzuje vždy k 1. červenci následujícího kalendářního roku od vzniku oprávnění k podnikání.

7.2 Horská vůdcovská a průvodcovská činnost

Slovenský živnostenský zákon na rozdíl od českého rozlišuje dvě odlišné živnosti, kterými jsou Horská vůdčí činnost včetně vedení a doprovázení osob po turistických stezkách a trasách a Horská průvodcovská činnost. Každá činnost je zvlášť definována a její rozsah je podrobně popsán zákonem. Tyto činnosti zůstali i po novelizaci v roce 2016 mezi živnostmi vázanými.

7.2.1 Horská vůdčí činnost včetně vedení a doprovázení osob po turistických stezkách a trasách

K prokázání odborné způsobilosti k této činnosti slouží osvědčení o odborné způsobilosti k výkonu horské vůdcovské činnosti vydané Národní asociací horských vůdců Slovenské republiky.

Tuto činnost přesněji specifikuje zákon *544/2002 Z. z. o Horskej záchranej službe v znení neskorších predpisov*.

- (1) Horská vůdčí činnost je vedení a doprovázení osob v horském a vysokohorském prostředí mimo turistických stezek a tras a vedení výcviku v disciplínách alpinismu
  - a) na túrách chodeckých i lezeckých na skále, ledu a sněhu nebo v kombinacích uvedených terénů,
  - b) na skialpinistických nebo lyžařských túrách a při sjezdech v neupraveném a hlubokém sněhu

- (2) Horskou vůdčí činnost může vykonávat fyzická osoba, která má platné osvědčení o odborné způsobilosti k výkonu horské vůdcovské činnosti vydané asociací; osvědčení má platnost tři roky od jeho vydání.

Národní asociace horských vůdců Slovenské republiky je členem Mezinárodní unie asociací horských vůdců již od roku 1996. Od té doby garantuje u svých vůdců nejvyšší možné dosažené vzdělání v oblasti vůdcovství. Výcvik vůdců na Slovensku se zpravidla dokončuje během čtvrtého roku výuky. Horští vůdcové s tímto oprávněním jsou oprávněni vodit klienty po celém světě.

7.2.2 Horská průvodcovská činnost

Horská průvodcovská činnost je snadněji dosažitelnou živností než činnost vůdcovská. K jejímu dosažení je třeba osvědčení o odborné způsobilosti k výkonu horské průvodcovské činnosti vydané Slovenskou asociací horských průvodců. Slovenská asociace horských průvodců vznikla v roce 2011. Pro dosažení odborné způsobilosti průvodce zájemci podstupují 2-3 letou výuku.

Zákon 544/2002 Z. z. o Horskej záchranej službe v znení neskorších predpisov říká

- (1) Horská průvodcovská činnost je doprovod osob v horském prostředí a vysokohorském prostředí bez použití horolezeckého výstroje a horolezecké výzbroje pro zajištění pohybu doprovázené osoby
  - a) na turistických značených stezkách a trasách,
  - b) mimo turistických značených stezek a tras
    1. bez sněhové pokrývky do prvního stupně horolezecké obtížnosti podle mezinárodní stupnice Mezinárodního svazu horolezeckých spolků (UIAA),
    2. se sněhovou příkrývkou na sněžnicích nebo běžeckých lyžích.
- (2) Horskou průvodcovskou činnost může vykonávat fyzická osoba, která má platné osvědčení o odborné způsobilosti k výkonu horské průvodcovské činnosti vydané asociací průvodců; osvědčení má platnost tři roky od jeho vydání.

Závěr

Smyslem teoretické části práce bylo charakterizovat živnostenské podnikání jako nejstarší a nejrozšířenější formu podnikatelské výdělečné činnosti. Pomocí literární rešerše byly zhodnoceny výhody a nevýhody podnikání na základě živnostenského oprávnění. Popsány jsou hlavní rysy živnosti a její pozitivní a negativní vymezení podle aktuálních právních norem. Právě posouzení znaků živnosti je často problematické, jako například soustavnost u některých specifických činností. Důležité je shrnutí všeobecných podmínek, které je třeba splnit pro získání každé živnosti. Pozornost je věnována pochopení živnostenského rejstříku jako systému veřejné správy a který prošel od doby digitalizace značným uživatelským zjednodušením. Jednou z nejdůležitějších kapitol teoretické části je rozdělení živností na ohlašovací a koncesované a další rozdělení ohlašovacích činností. Popsán je také rozsah oprávnění a povinnosti podnikatele. Právě rozsah živnostenského oprávnění se dá považovat za nejdiskutabilnější část zákona. Jednotlivé činnosti spolu často úzce souvisí a mnohdy nejsou dosti detailně popsány všechny možné způsoby pochopení zákona. Další důležitou kapitolou je ohlašování živnosti, které je díky centrálním registračním místům snazší a rychlejší, než tomu bylo do roku 2006. Závěr teoretické části je věnován řízení o koncesi, zániku živnostenského oprávnění a živnostenským kontrolám.

Praktická část měla za úkol komparovat podmínky živnostenského oprávnění v oblasti tělovýchovy a sportu v České republice a na Slovensku. I přes společný základ živnostenského práva prošly zákony (především ten Slovenský) změnami, které živnosti v oblasti sportu v těchto zemích úplně odlišily.

V České republice nebyly změny v oblasti sportu příliš podstatné. Naopak jsou v zákoně jednotlivé obory často nedokonale popsané z hlediska obsahové náplně a pro živnostníky nepřehledné. Zásadním zlehčením vstupu do odvětví byl stejně jako pro ostatní činnosti rok 2008, kdy se výrazně usnadnila žádost i vydání výpisu. V posledních letech rychle přibývá živnostníků v oblasti tělovýchovy také z důvodu většího množství akreditovaných výukových zařízení a snižování úrovně kurzů s akreditací. Naopak na Slovensku se od roku 2016 zpřísnila kritéria pro získávání povolení k podnikání ve sportu a snížil se počet akreditovaných středisek. Můžeme předpokládat, že se tímto krokem zvýšila úroveň poskytovaných služeb. Činnosti z oblasti sportu také nejsou od tohoto roku živností. Registr sportovních odborníků má za cíl oddělit sportovní odvětví od živností a poskytnout větší přehled o počtu a úrovni podnikatelů

ve sportu. V České republice roste s počtem živnostníků také konkurence a může to mít za následek zvyšování úrovně a rozsahu služeb i přes nižší nároky na získání odborné způsobilosti. Podle následujícího přehledu lze charakterizovat slovenské podmínky od roku 2016 jako mnohem přísnější. Zatímco slovenské podnikání v oblasti sportu prošlo za poslední roky mnoha, z mého pohledu pozitivními změnami, české podnikání ve sportu je velice benevolentní a dostupné téměř pro každého.

	Česká republika	Slovensko
Dosažení odborné způsobilosti	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vysokoškolské vzdělání v oboru 2. Vyšší odborné vzdělání v oboru 3. Osvědčení o rekvalifikaci 4. Profesní kvalifikace 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vysokoškolské vzdělání v oboru 2. Střední sportovní škola nebo vzdělání národního sportovního svazu ve spolupráci s fakultou vysoké školy 3. Odborná příprava národního sportovního svazu ve spolupráci s vysokou školou
Vývoj podmínek	2008 - Vydávání výpisu jen pro specifickou sportovní činnost	<p>2016 - Výkon specializovaných činností v oblasti tělesné kultury již není živností a má vlastní registr</p> <p>2016 - Výrazné zpřísnění kritérií pro dosažení odborné způsobilosti</p>

Obr. 3: Přehled hlavních rozdílů v podnikání v oblasti poskytování sportovních služeb

Zdroj: vlastní zpracování, 2020

Ve Slovenské úpravě zákona stále mezi živnostmi zůstaly činnosti horských vůdců a průvodců, které jsou na rozdíl od české úpravy dvěma separovanými živnostmi a jejich obsahové náplně jsou velice podrobně popsány. Stejně jako u poskytování jiných sportovních služeb je i dosažení odborné způsobilosti pro získání živnosti vůdce nebo průvodce náročnější na Slovensku. Časové trvání kurzů je v České republice oproti Slovensku poněkud zkrácené. (viz. Obr. 4) Z uvedených informací je možné říci, že slovenský zákoník v řešení problémů kolem těchto licencí poněkud předběhl ten český. Celkově lze říci, že české živnostenské podnikání v oblasti sportu a tělovýchovy se ubírá benevolentnějším směrem než Slovenské.

Pravděpodobně jediným oborem, kde zůstaly podmínky v obou státech téměř totožné je provozování tělovýchovných a sportovních zařízení. Tyto činnosti lze najít v obou zákonech mezi činnostmi volnými.

	Česká republika	Slovensko
Vymezení činnosti horských vůdců a průvodců v živnostenském zákoně	Jedna živnost rozdělena v obsahové náplni na dvě odlišné profese	Dvě odlišné živnosti
Minimální doba absolvování kurzu/výuky průvodce	1 rok/360 hodin	2-3 roky
Minimální doba absolvování kurzu/výuky vůdce	3 roky/90 dní	4 roky
Mezinárodně uznávaná licence průvodce	Ano (do roku 2008 byl nabízen jen národní kurz)	Ano
Mezinárodně uznávaná licence vůdce	Ano (od roku 2004)	Ano

Obr. 4: Přehled rozdílů v oprávnění horských vůdců a průvodců

Zdroj: vlastní zpracování, 2020

Seznam použitých zdrojů

Monografie

HENDRYCH, D. & kol. (2016). *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. Praha, Česko: C. H. Beck.

HORIZNKOVÁ, E. (2010). *Živnostenský zákon v praxi*. 8. aktualizované vydání. Praha, Česko: ANAG.

HORIZNKOVÁ, E. & URBAN, V. (2018). *Živnostenský zákon. Praktický komentář*. Praha, Česko: WoltersKluwer.

KAMENÍK, P. & kol. (2018). *Živnostenský zákon: Zákon o živnostenských úřadech: komentář*. Vydání druhé. Praha, Česko: Wolters Kluwer.

PRŮCHA, P. (2005). *Živnostenské právo*. Brno, Česko: Masarykova univerzita.

SCHWARTZHOFFOVÁ, E. (2018). *Ekonomika a legislativa ziskových a neziskových subjektů*. Olomouc, Česko: Univerzita Palackého v Olomouci.

SRPOVÁ, J. & ŘEHOŘ, V. (2010). *Základy podnikání: teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů*. Praha, Česko: Grada.

VEBER, J. et al. (2016). *Management inovací*. Praha, Česko: Management Press, Albatros Media.

VEBER, J. & SRPOVÁ, J. (2012). *Podnikání malé a střední firmy*. (3. aktualiz. a dopl. vyd.). Praha, Česko: Grada.

SEIFERTOVÁ, V. (2013). *Průvodcovské činnosti*. Praha, Česko: Grada.

Legislativní prameny

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace).

Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).

Zákon č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

Nariadení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností.

Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky.

Zákon č. 544/2002 Z. z. Zákon o Horskej záchranej službe.

Zákon č. 455/1991 Zb., o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Internetové zdroje

Ministerstvo průmyslu a obchodu (2015). *CRM - Centrální registrační místo*. Dostupné 20. 4. 2020 z <https://www.mpo.cz/dokument155549.html>

Ministerstvo průmyslu a obchodu (2017). *Živnostenský rejstřík*. Dostupné 19. 4. 2020 z <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/zivnostensky-rejstrik/zivnostensky-rejstrik--227173/>

Ministerstvo průmyslu a obchodu (2017). *Ohlášení živnosti vázané pro fyzické osoby s bydlištěm na území České republiky*. Dostupné 20. 4. 2020 z <https://www.mpo.cz/assets/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/pruvodce-zivnostenskym-podnikanim/2017/4/FO-se-sidlem-v-CR---vazana-2017-04-28.pdf>

Ministerstvo průmyslu a obchodu (2018). *Uznávání odborné kvalifikace pro oblast živnostenského podnikání*. Dostupné 29. 4. 2020 z <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/uznavani-odborne-kvalifikace-pro-oblast-zivnostenskeho-podnikani--144206/>

Ministerstvo průmyslu a obchodu (2020). *Roční přehled podnikatelů a živností*. Dostupné 20. 4. 2020 z <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/statisticke-udaje-o-podnikatelich/rocni-prehled-podnikatelu-a-zivnosti--222295/>

Ministerstvo průmyslu a obchodu (2020). *Jednotný registrační formulář*. Dostupné 20. 4. 2020 z <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/crm-jednotny-registracni-formular/jednotny-registracni-formular---234081/>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (2020). *Kontroly*. Dostupné 5. 5. 2020 z <http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/kontroly>

Podnikajte.sk (2019). *Založenie živnosti v roku*. Dostupné 6. 5. 2020 z <https://www.podnikajte.sk/zivnost/zalozenie-zivnosti-2019>

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (2020). *Činnosť športového odborníka ako podnikanie*. Dostupné 6. 5. 2020 z <https://www.minedu.sk/cinnost-sportoveho-odbornika-ako-podnikanie/>

Podnikajte.sk (2017). *Podnikanie trenérov a inštruktorov športu (športových odborníkov) od 1. Januára 2017*. Dostupné 6. 5. 2020 z <https://www.podnikajte.sk/pravne-formy/podnikanie-trenerov-instruktorov-2017>

Česká asociace horských vůdců (2010). *Horští vůdci*. Dostupné 7. 5. 2020 z <https://www.horskyvudce.com/o-nas/>

Obrázky

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (2020). *Kontroly*. Dostupné 5. 5. 2020 z <http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/kontroly>

Slovenský športový portál (2020). *Seznam akreditovaných zařízení 2018*. Dostupné 7. 5. 2020 z <http://www.msmt.cz/file/49268?highlightWords=seznam+akreditovanych>

Seznam obrázků

Obr. 1: Vývoj počtu akreditovaných středisek	41
Obr. 2: Registr fyzických osob ve sportu.....	47
Obr. 3: Přehled hlavních rozdílů v podnikání v oblasti poskytování sportovních služeb.....	52
Obr. 4: Přehled rozdílů v oprávnění horských vůdců a průvodců	53

Seznam použitých zkratk

Sb.	sbírka zákonů
kol.	kolektiv
tzv.	tak zvaný
č.	číslo
s.	strana
odst.	odstavec
atd.	a tak dále
EU	Evropská unie
ČR	Česká republika
tzn.	to znamená
tj.	to jest
OSSZ	Okresní správa sociálního zabezpečení
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
např.	například
obr.	obrázek
IFMGA	International Federation of Mountain Guides Associations
SR	Slovenská republika
UIAA	Union Internationale des Associations d'Alpinisme

Abstrakt

Bednář, V. (2020). *Živnostenské podnikání* (Bakalářská práce), Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta ekonomická.

Klíčová slova: živnostenské podnikání, živnost

Bakalářská práce se zabývá problematikou živnostenského podnikání a poskytuje základní přehled fungování živnostenského zákona. V teoretické části je pomocí literární rešerše aktuálních znění zákona a literatury různých autorů provedena deskripce živnostenského rejstříku, živnostenských úřadů a ostatních správních orgánů. Analyzováno je základní rozdělení živností na ohlašovací a koncesované. Práce se také zabývá jednotlivými živnostmi z hlediska obsahových náplní dosažení odborných způsobilostí. Praktická část je věnována analýze podmínek v oblasti poskytování tělovýchovných služeb. Provedena je deskripce podmínek pro dosažení odborné způsobilosti pro různá odvětví tělovýchovných služeb v České republice a na Slovensku a jejich vývoj v čase. Zvláštní pozornost je věnována průvodcovské a vůdcovské činnosti horské. Podmínky v České republice a na Slovensku jsou následně komparovány a vyhodnoceny. Podle zjištěných údajů se Česká republika pohybuje v tomto odvětví liberálnějším směrem než Slovensko.

Abstract

Bednář, V. (2020). *Trade business* (Bachelor Thesis), University of West Bohemia, Faculty of Economics.

Key words: trade business, trade

The bachelor's thesis is focused on the issue of trade business and provides a basic overview of the functioning of the trade business law. In the theoretical part is by literary research of current versions of the law and literature of various authors made description of the trade register, trade offices and other administrative bodies. The basic division of trades into reporting and licensed is also analyzed. The thesis also deals with specific trades in terms to achieve professional skills. The practical part is devoted to the analysis of conditions in physical education services. A description of the conditions for achieving professional competence for various types of physical education services in the Czech republic and Slovakia and their evolution over time is performed. Special attention is dedicated to mountain guiding and leadership activities. Conditions in the Czech republic and Slovakia are then compared and evaluated. According to the data, Czech republic is behaving in more liberal way than Slovakia.